

periodi habent vasa tumidiora, & partem ipsam calidiorē. Dic: ex ebullitione aggredientis naturæ: nam multo maiora apparēt illa duo in statu quādo suppuratur, & tñ tūc nil de nouo fluit. Ad secundā: Rigor monstrat defluxū bilis extrosū. Dic: Imo fugam introsū ad viscera, quod monstratum est: Ideo rigent externa destituta calore. Plane ergo rejicienda est causa Galeni: Pendet em̄ ex eo deceptio: quod non separat inter repetitionē morbi verbi gratia podagræ, aut tertianæ inuadentis semel in anno, & periodos seruatos à natura in iam præsentē podagra vel tertiana. Causa enim Galeni exaceruato humore in mandante, vel recipiente, ostēdunt causam repetitionis morbi: Verum præsentē iam podagra vel tertiana, iuxta varietatem naturæ humoris morbifici sunt periodi quotidiani, tertiani, vel quartani, pendentes ex varia natura humoris: vel ex innata doctrina facultatū, quod ostendetur: non ex mandata vel recepta noua materia. Tradenda est ergo aliter causa circuituum, & rigoris per propositiones quinque.

Propositio prima: Aceruatio prima humoris in vna parte, siue in febre, siue extra febrē, habet vnam ex causis duab⁹ traditis à Gal. videlicet paulatinam

conge-

cōgestiōē in foco, vel in mēbro mandāte ad focū.
Paulatina aut cōgestio ex vna triū causarū ab eo tra-
ditarū nascitur: videlicet à debilitate coctricis, ob-
structiōe, malitia alimēti, in foco vel in mandante.

Propositio secunda: Multiplicatio accessionum
nec in febribus, nec extra febres pendet à multipli-
cata ea cōgestione in quavis accessione: sed ab ope-
re naturæ aggredientis per certa interualla humo-
rem iam cōtentum in foco, ad coctiōē semimali,
& expulsionem integre mali. Nam illa duo mot-
uum inducunt etiam citra augmentum, aut defe-
ctum materiæ: transpositio humoris .8. de plac. 2.
& agitatio eius. 3. de locis. 7. Quare accessio habet
eandem causam, nempe agitationem humoris ab
aggrediēte natura. Expulsio aut humoris est actio
aliquando sequens aggressum. Etsi in humore agi-
tato est initiū putredinis, sequitur rigor, & febris,
vel febris cū annotatione: sicut in generatione pu-
ris. 2. Aphor. 47. & in statu febrium. 1. Crisium. 18.
Si vero non est putredo in humore momentanea,
nec inflammatio, ad eam agitationem sequitur
exhalatio maligni vaporis: ad quam varia sequū-
tur symptomata pro varietate vaporis cōmunica-
ti, & loci cui communicatur. Tunc autem agitur
eum

Causa re-
petitionis
morbo-
rum.

eum irritatur natura, & excitatur à vitio humoris contenti in foco.

Propositio tertia: Causa repetitionis in periodicis morbis est conatus expultricis, quo materia agitur, & effumat: Quàdoq; aut eo conatu pellitur & cessat in posterum, sæpius expelli non potest, sed restat ad plurimas accessiones: Expultrix aut conatur cum irritatur à malitia vel copia contenti. Cur in febribus magis quam in alijs morbis periodicis seruaturs certa repetitio & breuior? Dic: Sæpe in morbis non febrilibus seruaturs certissimus typus repetēdi: nēpe, in cardiaca, in melācholia, in tussi, in dolore cuiusuis vis mēbri, & multis alijs: in febribus frequentius. Causa est: quia nō quæuis malitia humoris facit periodos febriles: sed apta putre re secundum partem. Aptitudo autē ebullitionis in toto seruaturs humore vsq; quo absumatur, vel coctione vincatur. Breuis est repititio: quia ebullitio vt pote caloris actio breuī perficitur: Quia sicut prima conceptio putredinis in parte humoris sufficit irritare naturam coquentem: ita similis putredo in residuo coget ad secundam accessionem. Quo fit: vt quanto humor contētus in foco etiam in morbo non febrili sit amplior, vel deterior, vel
 accedit

accedit vapor prauus ad membrũ magis sentiens, sequantur frequentiores accessiones: ideo ex vapore pessimo accedente ad membranam cerebri, vel ad vterum, vel ad os ventriculi, crebriores exacerbationes fiunt.

Propositio quarta: Rigoris causa est vapor exhalas ab humore, qui agitated ad motũ, vel ad coctionem ab expultrice vi naturæ offendit membra ad quæ accedit. Nam sicut semen agitatũ vapore suo inducit mutitatẽ, apneam, & corporis inmobilitatẽ, ita in febribus exurgẽs vapor ab humore crudo primũ cor refrigerat & cerebrũ: vnde sequitur in accessionum principijs sopor, & pulsuũ paruitas: si autẽ mordet, præ calore humoris vnde efferatur: iungitur rigor percussis membranis, & partibus sentientibus. Quod autem leuis morsus partis inducat toti rigorem, monstrat rigor sequẽs frigidæ potum, vel immisionem manus in frigidã, vel solam cogitationẽ effudentis, vel effusionem puris ad quãuis cavitatem exrupta inflammatione? Aliquis vero rigor, vt qui fit in causo sequitur de mandationem non folius vaporis, sed bilis ipsius à vasis extra vasa: sicut initiũ rigoris videtur pendere à sola impotẽtia sustinendi mēbra voluntarie mota

Rigoris
causa.

T prop-

propter repocacionem calidi innati ad cor plignaturi vniuersim contra humorem morbificum. Ideo initio accessionis rigor exiguus est: accedente autem noua causa mordentis vaporis repente in grauescit.

Propositio quinta: In febribus focus contentae materiae videtur fere circa praecordia. Primo: Quia ibi sentitur laesio, & vomitus, & deiectio. Secundo: Quia eo veluti ad sentinam corporis verosimile est humorum malitiam mandari: & fere sequitur in diuturnis febribus dolor, aut colicus, aut artriticus, si uentia febre, mandato humore deorsum a superante natura. Tertio: Quia in dissectionibus talium apparent. Petitur etiam foci agnitio, ex symptomate partis: Nam alij quaeruntur de capite, alij de dorso, alij de ventre: sicut in partibus inflammatis colligitur ex immoderantia partis: nam ubi calor, aut frigus ibi morbus. 4. Aphorif. 39. & ubi sudor, ibi morbus Aphorif. 38.

Propositio sexta: In febribus ipsis, ideo pituita fere habet crebriores repetitiones, melancholia rarissimas, bilis medias: quia natura docta sicut nouit in varijs morbis eligere dies ad pugnam quos uocant breuiticos: ita iuxta uariam necessitatem in varijs

humoribus breui, aut diuius quiescit ante secundam Periodo-
rū in hu-
moribus
causa.
pugnans: In pituita quidem propter lenitatem sym-
ptomatum, & febris quotidie conflagrans: In inter-
tiana propter magnitudinem rigoris & febris citra
durationem biduo quoque pugnat: In melancholia
propter vehementiam cum longitudine rigoris &
febris tertio quoque die. Licet autem hæc causa ex parte
naturæ sufficiat, forte etiam concubrit alia ex parte
humoris. Ideo enim pituita inducit crebras acces-
siones, quia oportuit in corpore post sanguinem pi-
tuitam magis abundare: cum peccet magis defectu
quam malitia: deinde bilem: parcissimam autem esse
melancholiam: Ut quæ utraq; qualitate oppugnet
vitam. Cum ergo in foco citius colligatur ex accedente
alimento copia pituitæ sufficiens ad putrescendum,
quæ putredo irritat naturam ad accessionem: tardis-
sime autem accretur melancholia: colligitur altera
causa horum periodorum. Tertia: Quia pituita propter
humiditatem manens in foco citius concipit putre-
dinem irritat naturam ad accessionem: secundo loco bi-
lis, propter calorem sine humiditate: tardissime con-
cipit putredinem melancholia, propter siccitatem cum
frigiditate. Esse continuam febrem accidit propter copiam
vel malitiam humoris, quæ in accessione non ex toto

à vasis extrusa extra vasa est. Durat breui ex bile quia obtinuitatem cito desipatur: in pituita ob lētorem tardius: magis in melancholia ob crassitiē. Cura autem aliquando duplentur accessiones, causa est varietas focorum. Diuiditur autem humor in plures focos sæpe ob copiam illius: non raro etiam causa est diuidēs natura, vt facilius coquat. In quibus completa videtur inuentio causarum de periodis morborum, & varietate accessionum in eis.

(*Igitur necesse est.*)

Traddit causas temporum in accessione febrili.

ADuerte primo: Sententiam Galeni de tēporibus morbi cōprehensam propositionib⁹ quinque. Prima: Tempora considerantur in morbo, nonnunquam iuxta aeris varietatē, quo modo diuidūtur in æstiuos, & hyemales: nonnūquam iuxta vicissitudines pugnantis naturæ vel quiescentis, à pugna, quomodo diuiduntur per dies creticos & non creticos: Postremo iuxta mutationem quam sua sponte subeunt morbi, non aliter quā vniuersa animalia per ætates: & hoc modo cōsiderātur hic. Secūda: In oībus saluādis, sunt tēpora quatuor lib.

dixit, in pluribus morbis, vel propter eos qui pereunt vel propter quosdam salubres in quibus aliqua tempora sunt insensilia: Nam de talibus Galenus ad libitum affirmat modo quatuor tempora, modo tantum duo. Ratio Galeni: omnis mutatio in vita incipiens, & rediens ad pristinum statum habet quatuor illas mutationes: igitur & morbus saluus: Perimens vero habet vnum tempus, vel duo, vel ad summum tria. Obijcit Galenus contra principium: inter temperatum, & intemperatum nil intercedit: ergo principium non habet latitudinem. Item morbus est res similis: talis autem quando fit est: ergo generatio morbi non durabit. Dic: consideramus medici tempora omnia cum latitudine: sic enim faciunt ad victum instituendum. 1. Aphor. 5. & ad medicamenta. 2. Aphor. 29. Ad confirmationem dic: Morbus pro materiali id est pro calore, vel solutione res est similis: pro formali autem ut est dispositio laedens sensibiler functiones, dissimilans res est. Contra augmentum obijciunt, de homoteno, epilepsy, apoplexia, quae videtur carere principio & augmento: Respondet: status semper est sensibilis propter vehementiam symptomatum, declinatio manifestior per diminutionem eorum: principium autem &

Causa temporum morbi.

T iij augmen-

augmentū quandoq; delitefcūt propter exiguitatē
 in quibus non apparent quatuor tempora: fed aliquñ
 duo tantū, cum sint ſemper quatuor. Propoſitio ſe-
 cūda: In ſaluādis varie diſtinguit tēpora: In tumo-
 ribus em̄ priūm vocat quādiū pars repletur humo-
 re, ſtatū quando ſuppuratur: vel reſoluitur: declina-
 tionē quādo diminuitur. Febres inflāmationū coin-
 cidūt cū temporibus inflāmationū, cum ſint accīa
 ipſarū. In febribus aut̄ ſimplicib⁹ diſtinguit tēpora
 ex cruditate, coctiōe manifeſta, & plena. In vlcerib⁹
 extenuiliquore, craſſo, pure. Scilicet quia iuxta eas
 varietates in ſingulis ſpeciebus morborū ſeparatur
 curautia auxilia. Quarta propoſitio: In perituris
 definitur augmentū, vel ſignis cruditatis manētib⁹
 poſt morbi generationē, vel ſignis auctę putredinis
 quæ ſunt læthalia: ſtatus vero importat magnitudi-
 nē debitā morbo ſimpliciter, non collatiōe ad ægri
 vires: nam ita oīs moriens periret in ſtatu, cū pluri-
 mi pereant in augmento morbi. Quinta: Sæpe iū-
 guntur multi morbi, & perit æger, vel in ſtatu, vel
 augmento vnius, altero declinante.

Aduerte ſecundo: Solutiōes obiectorū cōtra dicta
 Galeni, maxime argēterij lib. de morborū tēporū.

Primum: Non videntur pendere tēpora morbi ex
 cruditate & coctiōe: ſiquidē a victu & medicamē-

tis mutantur. Dic: etiam mutant illa duo morbi à salubritate ad in salubritatem, & e conuerso: & tñ morbo à natura sua inest salubritas, vel insalubritas, & tēporum mutatio, non inuariabilis tamen.

Secundum: In soluta continuitate, & morbis cōpositionis ex simplici magne morbi, colligit tēpora: cur ergo non similiter in reliquis morbis? Dic: remedia & victus mutatur in varijs generibus morborū per diuersas varietates: & ideo iuxta varia discriminatur tempora in vno genere morbi, ab alio.

○ Tertium: In epylepsia ait Galenus: principium & augmētū posse intelligi tēpus multo ante accessionem: & potest etiā intelligi per principiū epylepsie vertigio accidens in initio accessionis, & per augmētū ob tenebratio: sed illa equiuocatio inducit preplexitatē in opere. Dic: cū illa duo tēpora in epylepsia sint in sensilia nō sunt de cōsideratiōe medici: ideo sine errore operis cōcedit Gal. illā æquiuocationē.

Quartū: Quo modo in accessiōe augmēti erit declinatio part̄is accessiōis cū pugnet ratio declinationis cū augmēto. Dic: in tota accessiōe simul seruetur ratio augmēti, ideo tota dicitur augmentū: sicut homo tēperatus, licet quibusdā partib⁹ frigeat, alijs caleat: & ver licet nox frigeat, & meriedes

DE DIFFERENTIIS FEBRIUM

caleat: sunt enim temperata per coalternationem. Item declinat pugna illius accessionis: sed integra pugna cū humore morbifico in augmento est.

Quintum: Morbus à generatiōe non habet quatuor tempora. Dic: principium fuit in femine.

Sextum: Valida purgatio confestim sanat incipiētem optalmiam. 13. Therap. 11. & copiosa phlebotomia synochum. Vgo dicit: tales morbi transeūt quatuor tempora penes symptomata, licet nō penes coctionē. Nicolus dicit: arte fieri posse vt morbus non transeat quatuor tempora: ex natura vero non posse. Sed videtur, quod etiam sponte sua aliquando morbus in augmento sanetur vacuatione completa, licet rarissime. 3. Crisi. 9. & .1. epi. sect. 2. 84. & secūda, quarti. 80. In quib² casib² licet nobis dicere, statū fuisse tempore euacuationis: Quia cū tales morbi sint medij salubrium, & in salubrium, status in illis determinabitur non plena coctione, sed aliquanta sufficiente ad integrā vacuationem. Vel dic: (quod Galenus ceu medicus recte ait) in sensilia tempora sine errore, & affirmari & negari. Vacuatiōes ergo augmēti fere nō sunt itegre, & ita non oportet dari ibi quatuor tēpora, cum vacuatio acciderit in augmento: Si vero (quod raro accidit)

Morbus
ōnis num
transeat
quatuor
tempora.

sanat,

sanat, status & declinatio fuerūt in sensilia. Quare sine errore medico, & conceduntur & negantur.

Septimum: Morbus incipiens a materia cocta ut suppuratio, & synochus non videtur habere principium. Dic: cum initio morbi materia obruat naturam, relinquatur a regimine eius: quare fit noua cruditas & requiritur noua coctio, per aggressum naturam ad obruentem materiam.

Octauum: Lib. de opt. secta ad Thra. negat. 4. tempora in omni morbo. Dic: possunt negari duo priora, quando sunt in sensilia.

Nonum: Morbus cessans per coctionem citra vacationem non habet declinationem. Dic: sicut paulatim minuitur materia transiens in membrum, ita apparet declinatio.

Decimum: 1. Aphor. 12. determinat principium pleuritidis per nihil sperere, augmentum per spuitionem modice tenuis: hic vero principium inflammationum agnoscit per fluxum, augmentum per tumorem. Item alibi in augmento inflammationum miscet repellentia resoluētibus, ita ut vincant repellentia: hic autem in augmento ait cessasse fluxum. Dic: in idem recidunt ambæ notæ: nam in pleuritide cum incipit humor a calore agitari, sicut

in alijs inflamationib⁹ sequitur tumor, ita hic expul-
 tio. Ad confirmatione non negat hic fluxu in aug-
 mento inflamationum, cum etiam in declinatio-
 ne aliquid fluat lib. de cōpos. g^{ra}li cap. de diapheni-
 co: sed ait etiā si nihil flueret in augmento, pars in-
 flammata propter coctionem caloris tumeret.

XI: Cum 3. Crisium. 9. concedat mortē in pri-
 cipio, quo modo hic ait, signa lethalia apparere in
 augmento, nō in principio? Dic: potest ante pug-
 nā æger perire, ob sumā morbi malitiā: quo tēpore
 nō apparebūt signa lethalia ad sensum Gal. hic, id-
 est signa auctę putredinis: apparebūt tñ signa leth-
 alia id est succūbentis nature, Et si in tes. 1. de cre. vlt.
 apparent signa lethalia quādoq; in primo die. Dic:
 prima dies quādoq; includit augmentū & statū.

XII: Hic agnoscit vigorem morbi ex summa
 coctione: verum. 3. acutorum vltimo in pleuritide
 & morbis habentibus effluxum ait vigorem mor-
 bi antecedere summam coctionem. Dic: ostensum
 est supra fere coire summum symptomatum cum
 summa coctione: ideo Gal. ex ambobus colligit sta-
 tum morbi, Particularius autem: 3. acut. explicat
 morbos in quibus illa duo separantur.

XIII: Obiectio. 1. epid. sect. 3. 10. in omni morbo
 imo

imo etiam in symptomate ait esse .3. modos in-
cremēti: Quidā incipiūt acutissimi, vt dolor, post
paulatim cessāt: secūdi incipiūt mitissimi post pau-
latim accedūt ad sūmū, confestim cessātes, cōtrarij
priorib⁹: tertij cōpositi à leui initio paulatim accedūt
ad statū, à quo paulatim remittūtur. Dic: nō negat
ibi quatuor tēpora, sed ostendit quædā esse breuissi-
ma, & non feriri, alia proluxa: itaq; in primo gene-
re latēt principium cū augmento. In secūdo decli-
natio. In tertio oīa tempora manifesta sunt.

Aduerte tertio: Contra sententiam Gal. de eue-
tu morbi, nempe quod in declinatione non cōtin-
gat mori: & quod quādo superantur vires à morbo
non cōtingat viuere, plurima obijci possunt. Cōtra
primā sententiā multipliciter instant: Præstata autē
ad faciliore solutionē explicare exactius Gal. sentē-
tiam. Declinatio morbi materialis definitur lib. de
gēralib⁹ morbi tēporibus: qñ iam plena coctio adest,
& humor morbific⁹ bona ex parte expulsus est, ita
vt iā minore quātitate vacuetur: Quo significato
certo cōmunicatur non posse ex morbo ita victo,
mortē accidere: Nā ex ense, vel morbo nouo, vel
aere pestilēte, vel errore vict⁹ ex quib⁹ pereunt etia
fani, cur nō peribūt declinātes à morbo? Ostēditur

In vera de-
clinatio-
ne nemo
mortuus
est.

illa.

illa sentētia. Nam si materiā illam maiore grauata natura à copia ita superauit, vt magnā illi^o partem expulerit: modo leuata onere, ideo fortior, deficiente imbecillitate per aggrauationem, minorem copiam quo modo non pellet?

Prima obiectio: Decrepitus in declinatione morbi potest mori accedente (si ita forstulerit) hora naturalis mortis: Dic: perit ex ætate, non ex morbo.

Secunda: In declinatiōe maneat virtus tota superior morbo, ita vt deficiente quauis portione eius nō fit iam superior: vel ergo nō cibatur, & perit ex inedia, vel cibatur & propter distractionem à materia morbi erit inferior materia: quia suppositū est totā virtutem esse superiorē morbo non partitam. Dic: ille cibatus perit errore cibi immodici: In quo fere peccatur à medicis, deterrente tamen nos Hippocrate, & pronuntiante: cū morbus in statu est vtendum esse victu tenuissimo: tales autem sunt in statu, & si in stes: Potest esse virtus tam debilis post statum, vt nec exiguum cibum conficiat, nisi propter distractionem succumbēs morbo. Dic: non potest si adsit medicus non errans: nam subueniet odore, vel exiguo potu, quæ non diuertunt naturā à cōsuetu: A quouis autē horum aucta vis quæ iam ante
 supera-

superabat, modo magis superabit. Quare cauend⁹ est frequentissimus error cibandi in statu, & initio inclinationis: nisi caute & tenuissime paulatim augendo vim. Nec secus motus quiuis in eo articulo periculosissimus est: cum quidam eo tempore excernendi gratia corpore leuati, ve etiam solo capite repente animam exalarint.

Tertia: Sæpe post signa etiam duratia morbi vnicentis surgens natura superat morbum: ergo etiã e conuerso accidet, post signa vnicentis naturæ humorem exurgentem superare. Dic: Illæ vicissitudines ambę crebro accidunt, sed in statu: In declinatione autem victa ex toto materia non potest obtinere supra naturam iam vincentem.

Quarta: Plene cocta pleuritide successit mors. 3. prælag. 60. plena coctio indicat statum: ergo post statum mors. Dic: non erat declinatio, quia nõ erat expulsum plurimum materię: Et si instes Gal. non expetit illam vacuationem: dicens. 3. Crisiũ. 9. cum millies interesset creticatib⁹, neminem vidi pereuntem, qui creticaret præcedente integra coctione. Dic: Qui creticat post plenam coctionem iam vacuat: pleureticus autem ille senex cum nihil vacauerit non dũ erat in morbi declinatiõe: oportet enim

enim transisse totū statum, & ita expulsionem magnam, vt afferatur morbi declinatio.

Quinta: secūda quarti. 98. Declinātib⁹ variolis accidit sæpe mors, propter retrocessū humoris introsum. Dic: docet Auic. frequēs eūcatū ex quo pereūt nonnulli etiam in vera declinatione: quia est nouus morbus ex errore, sicut si sudans quis exponat se frigido aeri. Quod autē quidā colligunt ex Auic. loco citato, sensisse illum etiam in vera declinatioe accidere mortē, etiā non interueniēte errore, quoniam cōcedit in declinatioe mortē sed raro: subdens postea: & plurimum illius est in declinatione particulari, non probat illū recedere a Gal. & ratione relata: Sed vniuersaliter sine distinctione dixit: nonnullos mori declināte ad sensum morbo: quod postea explicat: quod vel illa mors euenit in declinatione vera, sed particularis accessionis: vel quod si euenit in vniuersali declinatione morbi, non fuit vera declinatio: sed alia causa a morbo dedit originem morti: quæ omnia non recedunt a Galeno.

Sexta: Possunt in declinatioe vera inducere mortem, venena in corpore latentia suo motu, & manifesta qualitate inducentiam orbum leuem, post vnde deletoria repente perimentia. 3. epid. sect. 3. 75.

Dic: sunt rari casus sed memorandi: ne omnino securi præfagiamus in morbis. Nam in casu dicto quidam perierunt ex morbis natura salubribus ut ex tertiana: aut citius quam morbus ostendebat citato. Ex eo tamen non conficitur mori quempiam in vera declinatione: Nam in ægro Galeni symptomata ab initio erant læthalia: quare non nota coctionis, nec declinationis.

Septima: Hermetrates. 3. epid. sectioe prima. 8. postquam à febre fuit liber periit in recidiva: ergo in declinatione præcedentis morbi. Nam morbus non erat alius quam febris: si igitur liber à febre & à morbo. Dic: non valet coctio: quia sæpe liberantur à febre, quia natura non agreditur coctionem: & tamen morbus est deterior quam antea: nõ defauit, nec declinauit: Sicut e conuerso in statu salubri febris est maior, & morbus minor. Quia licet morbus sit febrilis, magis pædet ab statu causæ quàm à simplici febris magnitudine.

Octaua: Potest dari deleterius humor latens, qui nõ mouetur nisi declinate morbo: Apparet, quoniam in pestilente febre urina est bona, & pulsus & æger tedit ad mortem: Quia qualitas illa praua in parte nõ prohibet coctionem in toto. Dic: vulgo conceditur ceu frequens: sed

est rarissimū docente Gale. 3. epid. citato, & .i. epid. sect. 2. 4. Quod apparet coctio in parotide externa cum cruditate vel putredine humoris intra vasa. Nam instante morte etiam vlcera, & tumores externi monstrant exitium, propter consensum partium & cōmeatum materierū: Ideo asserere, quod coctio vrinæ in talib' est ex materia alimenti, quia natura non audet congredi cum prauissima materia: vel quia materia illa eatenus quiescit, non est admittendum nisi rarissime: alias signa coctionis valde infida essent. Accidit autem maxime illa raritas, vbi cōtinetur deleteria qualitas in aliqua parte exigua: Quia talis ob vehementiam agendi saluatur in quātitate paruissima quiescente: ideo accidit in pestilentibus morbis: sicut e conuerso accidit in morituro ex putredine vasorū coctio in parotide externa. .i. epid. citato.

Nona: declinatio inquit Auer. 3. collect. 9. in salubri morbo fit ob victoriā naturæ, in læthali ab imbecillitate virtutis: ergo in læthali est declinatio. Dic: significat declinationem non veram.

Decima: Pleuritis declinans potest migrare in anginam perimentem, & in declinatione morbi pōt succedere apoplexia. Dic: illa sunt noui morbi: &

in vera declinatione rarissime eueniunt, quia sunt motus humoris non eucti a natura.

XI: In augmento & declinatione morbus est par, quia vtrunque equa recedit ab statu: perit æger in augmento: ergo & in declinatione, quia ex parte morbi par est morbus, ex parte virtutis magis debilis in declinatione. Dic: concludit de periculo morbi simpliciter considerati: periculum autem pendet ex collatione morbi ad virtutem: qui in sua causa superatus est in declinatione non in augmento.

XII: Initio declinationis morbus habeat magnitudinem vt vnum, certum est quod in tempore principij cum morbus inceperit a non gradu magnitudinis aliquando habuit magnitudinem vt vnum, & tunc potuit mori: ergo & nunc. Dic: in tali principio non potuit mori a presente morbo: alias periret, cum morbus agat naturaliter secundum vltimum suam potentiam.

XIII: Initio declinationis magnitudo febris sola citra interuentum humoris potest perimere vim debilem, vt pote decrepiti: sed est possibile imo probabile post magnam pugnam status aliquando vim esse tam debilem: ergo peribit. Dic: vis quae non perijt ex ea febre cum humore, non peribit ex ea febre sola.

XIIII: Vel requeritur ad securitatem salutis in-

V tegra

regra expulsio humoris, & sic declinatio cōtinetur in statu: quia vsq; ad finem declinatiōis non est facta integra expulsio: vel sufficit aliquanta, & sic in declinatiōe potest mors succedere: quia .3. Crisi. 1. vna crisis species est repentina mutatio ad melius per euacuationē partis, & in reliquo paulatina dissolutio ad mortem. Dic: Requiritur ad securitatē integra coctio cum expulsionē partis: ea coctio non adest in crisi incompleta.

XV: In fine status causa sit melior vt vnum, febris maior vt vnum, ante erant ambo vt duo: ergo modo potest sicut ante mori: cum sint pares morbi. Item vis debilitetur per pugna manens vt duo, quæ ante in statu erat vt tria: morbus ante vt tria modo vt vnum: cum ergo sint pares virtus & morbus, potest modo mori sicut ante. Item: non implicata actione nature morbum minui & sic declinare, & tamen præ labore pugna vires deficere & perire. Dic: accidunt illa non raro, sed nil illorū est declinatio vera: sumitur enim vera declinatio ex collatione morbificæ causæ ad vires.

XVI: Mori & sanari contraria sunt: ergo circa idē fiūt in post præmentis: non fit sanitas nisi in fine declinatione: ergo nec mors. Dic: mors & vita cō-

traria

traria sunt: non sanari. Item fiunt circa idem, sed non eodem tempore.

XVII: Quod mors semper in augmento: Quia in crescit morbus usque ad mortem: ergo tunc habet maiorem proportionem supra naturam quam antea. Dic: non sumitur augmentum semper ex proportione maiore morbi supra naturam: alias, saluus morbus non habere augmentum: sed sumitur ex augmento symptomatum, ideo plures pereunt in augmento: In statu tñ aliqui: quia licet momentanee nō augeatur morb⁹ p̄ statū, perimit tñ p̄pter durationē

XVIII: Quod superatis viribus a morbo quis possit vivere, ostenditur: Quia saepe post diliquiū viuitur: & tamen illa est summa virium prostratio, quando facultates nullum opus exercere possunt: ergo magis poterit sperari reparatio, vbi debilitas facultatū minor est: quæ scilicet operatur. Dic: ad imaginationem est illa summa prostratio, quæ nascitur ex spirituum resolutione: re vera tamen exigua est: valida vero vbi carnes, & multo magis vbi solida deficiunt. .ii. Therap. .i. & talis debilitas est in perituris, ideo irreparabilis.

Sed quoniam cū magno de decore decipit sepe medicos in morbis falsa declinatio quasi sit vera: operā

Falsæ declinationis differentie.

mā dare memoriæ causas & occasiones eius, ne pro-
peremus ad prædictionem salutis.

Prima: Frequentissima explicatur. i. epid. cit. sicut
enim in inflammatione externa cessatio sine causa
doloris, & caloris non solum non est bonum, sed est
summum malum, indicās calorem innatum pro-
pter exiguitatem suam, & humoris malitiam ab-
sistere a pugna, ita vt incipiat Gangrena & mors
membri: ita in morbis vasorum cessatio febris, &
symptomatum sine causa indicat perire non extra-
neum calorē, sed naturalem. Gentilis vero prima,
quarti, tt. 2.3. addit alias merito recipiendas.

Secūda causa est: Magnus conatus naturæ propter
in gentē necessitatē, sicut lucerna proxima ex tin-
ctiōni propter validum tractum olei plus lucet.

Tertia: Sæpe resoluta in morbis parte tenui calida
magis agitante, remanet crassior remissis sympto-
matis, sed peior: sicut herisipelas quando indura-
tur cum leuitate ægri: aut freneticus quando tran-
sit in læthargum.

Quarta: Quando permutatur humor ad locū nobi-
liorē, cessat ifestatio prima, & nondū a paret altera:

Quare videtur leui⁹ habere, cum vere deterius ha-
beat: vt in permutatione pleuritidis ad pulmonia.

Quina

Quinta: Si inter vincendum virtus eximie deficit, ut simul cum diminuto morbo pereat: quod vocat pugnam cadmicam. Addi potest.

Sexta: Ex libro de generalibus morbi temporibus, In morbis compositis perit aliquis in declinatione vnius componentium, augefcente adhuc altero.

Septima: Per iura carniū & stillaticia apparet vis robustior: quæ tamen cito cessat.

Aduerte quarto de partibus accessions: Galenus omittit tempus inæqualitatis, iungens illud cum augmento in initio libri, ne frustra pareret cōfusionem: postea separat lib. de morborum temporibus. 8. propter varium vsum curatiōis. Cur in declinatiōe particulari accidat mors nō in vniuersali, Non videtur sufficiens causa vulgaris, quod natura debilitata ab augmēto, & statu particularibus quādoque non potest tolerare declinationem, ideo perit in particulari declinatione: Nam ea ratio militat etiam in vniuersalibus temporibus. Sed causa traditur. 3. Crisi. 9. Quod in accessione particulari vis est vnita vsque ad declinationem, quare durat: in declinatione aut particulari, expansa, ob summā debilitatem resoluitur: quod non accidit in vniuersali, cum in ea non expādatur exiguus calor: Et licet

Causa
partium
accessio-
nis.

licet Galenus applicet tempora parua materiae de nouo fluenti ad focum, comodius applicantur calido innato fluenti ex toto corpore ad emendationem materiae in foco: Nam initiū est quando fluit, augmentū quando mouet materiā, status quā coquit & expellit, declinatione quā minuuntur symptomata propter actionē naturā præcedentē. Nam si pellitur in accessione ad partē satius esset naturā (quod facit in alijs permutatiōibus) suffocatam a nouo accessu prauī humoris quiescere, vt paulo post roborata melius coquat.

(*Earum autem.*)

ADuerte primo, causas erraticarum verarum: Affert Galenus. 3. nam multæ propter complicationem periodorum creduntur medicis erraticæ, cum vere sint ordinatæ. Ergo, vere erraticarū vna causa est: mutatio humoris facientis febrem: altera, error in victu. Mutatur autem humor morbificus dupliciter: Vel quia primus humor corruptione sua transit in alterū, quæ permutatio citissime accidit sanguini, tardius alijs humoribus: Vel, quia ad focum præcalore ebullientem tractus est

rect

humor

humor alterius speciei à priori, qui & ipse seruat periodum suum, simul cū peiore humore. Quod autem error victus pariat nouum periodū in ægro nil mirum: si quidem etiam parit infano.

Aduerte secundo: Argenterius condénat Galenum, eo quod tradiderit duas causas, quæ tamen ambæ sub vna includuntur, imo vna sub alia continetur: Nam error victus nisi humor peccans mutetur nunquam facit erraticam: ergo non oportebat asserere duas causas erraticarum, vnam mutationem humoris peccantis, alteram peccatum victus. Dic: recte Galenus numerat causas duas. Primam: Vbi sponte sua humor faciens febrem certo periodo mutatur in aliam speciem humoris: Alteram: quando de nouo gignitur humor faciens febrem additâ priori, non transmutato priori humore ab errore victus: quæ duæ causæ in pertinentes sunt, non vna continetur sub alia.

✠ LAUS DEO. ✠

... hinc est aliter spectanda priora, quae sunt febres
... periodicae, sunt quae in humore Q. hoc
... autem error videtur patitur non in ergo
... in nutum si quidem est pars in sano, ...
... Adverte legendum: Argentaria conditio Gal.
... leant, quod non traditur pars causas, quae tam
... ab his sub una includunt, non vult sub ea con-
... tineri: Nam error videtur nisi humor peccans in-
... tunc inopia in facie errat: ergo non oportet
... per alios quae causas errat: videntur
... rationem humoris peccantis, aliter peccant
... vicius. Dic: recte Galenus numerat causas duas
... Primam: Vbi sponte sua humor faciens febrem
... certo periodo mutatur in aliam speciem huro-
... ris: Alteram: quando de nouo gignitur humor sa-
... ciens febrem addita priori, non transmutato prio-
... re humore ab errore vicius: quae duas causas in per-
... tinentes sunt, non vna continetur sub alia.

DE LAVS DEO

... in quibus sita sunt organa, ...
... in quibus sita sunt organa, ...
... in quibus sita sunt organa, ...

j

AD LECTOREM.

Fortè importuno negotio impeditus tradidi excudendum Fol.
 Typographo opus. Cum primum autem licuit relegere, reperi locos non paucos, qui diligentiorē operam postulabant. Eos (quoniam aliter datum non est) vitiosos emaculās mutilos complens, ad calcem operis attexui. ¶ Fol. 1. 1
 lin. 18. pluribus. Adde: in quibus ad intentiones tantum curatrices progreditur, omittens particulares remediorum, & alimentorum materias, suis explicandas voluminibus. Vers. li. 2. repetitionibus leg. repetitionibus. Li. 24. acutorū. Adde 9. ¶ Fol. 3. li. 4. nocturnæ. Adde: Gal. ait: priscos 3
 peccasse, & in genere diuidendo, quoniam omittentes materiam febris, quam vocat substantiam, diuidebant per aliquod febris accidens: verbi gratia: per tempus accessionis, aut per locum affectum: & præterea, quia ipsa diuisio accidentis febrili, aut erat deficiens, aut abundans. Vers. lin. 12. mordet. Adde: sicut sincerabilis dicitur, quæ minimam mixtionem habet. ¶ Fol. 4. lin. 10. sanitate: adde. 4. lin. 11. 4
 præpalidi, leg. præpallidi. Li. 12. palidi, leg. pallidi. Lin. 24. ad iunctum, leg. adiunctum. ¶ Fol. 6. vers. li. 1. a sensata, leg. á sensata. Li. 23. caleant. Adde: & de primo quæsito satis multa: quoniam magis est de intelligentia authorum, & de usu vulgari nominis: febris: quam de re. ¶ Fol. 7. 7
 vers. li. 4. pugnabunt. Adde: nec valet solutio quorūdam explicantium finitionem contrariorū, quod abijciunt se mutuo

Fol. à subiecto, quia non possunt simul denominare subiectum
 calidum & frigidum. Nam est admodum intorta locutio
 homini eloquenti, qualis in primis Aristoteles est. Præterea
 denominatio subiecti competit contrario secundum accidens,
 quod est habere plures gradus: finitiones autem non dantur
 per accidentaria sed per ea, quæ perpetuo insunt definito.
 Sicut non procedit, quod alij respondent: contraria mu-
 tuo se à subiecto pellere, scilicet, secundum esse perfectum:
 nam communi nominum usu: frigidum ut unum, &
 calidum ut unum, sicut contraria: finitio autem debet com-
 petere omnibus contentis sub definito: ergo finitio contra-
 riorum conueniet etiam illis: abiciunt igitur se à subiecto,
 licet non habeant esse perfectum. Fol. 8. li. 4. expe-
 rientia, adde: Nam licet in vno subiecto contraria illa ab vna
 forma exigente varietatem partium prohibentur mutuo in
 se agere, non possunt prohiberi agere in passum alienum:
 & ita homo calidus in secundo in aqua calida in secundo
 doleret, ut pote perpetuo alteratus à qualitatibus aquæ.
 Septimo: sicut ad dictiones formandas, quæ mixta quædam
 ex literis sunt, tam multarum linguarum, quæ in mundo
 sunt: sufficit coniunctio sonorum 24. quorum quiuis est im-
 permixtus alteri: nam sonus, A, varius est à sono, B. Sed
 constituuntur dictiones ex varia earum quantitate, ut te
 & terra, vel qualitate, ut te & me, vel ordine ut terra &
 rete: ita mixta elementaria euadunt non amissis virtu-
 tibus elementorum vel propriarum qualitatum per adæ-
 quatam

quatum commixtionem contrariarum qualitatum vel ele- Fol.
 mentorum, sed sibi inuicem iunctis varia quantitate, vel
 qualitate, vel ordine: Maxime quia litteræ 24. inuariabi-
 les sunt: Qualitates vero quatuor innumeris intensio-
 num & remissionum gradibus dissident mutuo. Maxime quia
 voces linguarum omnium inuariabiles, sunt quinque tan-
 tum: reliquæ enim non sunt voces, sed vocum præpara-
 tiones: quod alibi ostensum est. Nec oportet cum plurimis
 philosophorum opinari, ideo qualitates primas creatas es-
 se actiuas: ut mutua illarum actione mixta euaderent va-
 ria: cum voces illæ sine vlla mutua actione dictiones va-
 rias constituent: & toni vocum quatuor citra illam mu-
 tuam actionem vniuersas musicas armonias: Sed ideo
 collata est elementis vis illa actiua, quasi seminalis ele-
 mentorum propagatio: ut perpetua substitutione in spe-
 cie durarent, quæ in indiuiduo corruptibilia creata sunt.
 Cur ergo non similiter qualitates secundæ & terciæ actiue
 creatæ sunt? Quoniam natura, quæ in necessarijs non de-
 fecit, indens elementis vim informatricem qualitatum pri-
 marum, & metallis lapidibusque informatricem complexio-
 nis propriæ, qua per extrema crescunt, & quodam modo ali-
 tur: & plantis animalibusque eandem vim informatricem
 in semine locauit perpetuo: ita ut etiam, quæ inter platas solis
 folijs constant, qualia sunt scolopendium, phyllitis & filix
 in folijs ipsis creatis admodum exiguis vasculis semine
 turgeant (quod ignorauit antiquitas:) Ita nunquam abun-

Fol. dans in superfluis, tertio de anima. 9. priuauit ea facultate actiua, vel seminali partes reliquas, & plantarum & animalium: quoniam illa vna seminis facultas sufficiebat partibus omnibus in perpetuum substituendis. Sic nihil necesse fuit qualitates secundas, vt colores aut sonos, vt actiua pollere: vt pote quæ opificem alium habuissent quibus substituerentur, hoc est certa mixtorum temperamenta, quæ illas vice informatricis perpetuo, & efficiunt & conseruant. Octauo: si esset necessaria ea permixtio adæquata contrariorum, fieret ad remissionem qualitatis pristinae propter varietatem operum in corpore vniiformi per omne & suas partes, quales sunt elementorum partes. Nam in mixtis ad varietatem operum sufficit coniunctio partium elementalium contrarijs qualitatibus pollentium: sed in aere non datur ea mixtio frigoris cum calore suo remisso, nec in aqua siccitatis cum sua remissa humiditate: ergo multo minus natura fecit in mixtis adæquatam illam vnionem non egentibus ea. Nono: repugnat intentioni naturæ in gignendis omnibus rebus sublunaris orbis, vnio illa. Nam: si ob varias species mixtorum gignendas voluit perpetua esse elementa quatuor quibus circundantur, non aliter distincta, nisi quia perpetuo obseruant qualitates illas contrarias: quo modo contra hanc intentionem adæquate iunget illas? ita vt amittant vires suas, & pene extinguantur. Tantūdem enim est ac si deleret elementa, & faceret ex omnibus vnū: intendens tamen ex illis gignere mixta diuersissimarum functionum esse.

effectiua. Decimo: si calido in quarto iungitur frigidum in Fol.
 quarto, agentia in se mutuo contraria, verbi gratia aqua
 feruens & frigidissima corrumpunt se, ita vt maneat in
 temperata aqua vnus gradus frigiditatis, & alter caloris
 apud illos: si ergo contrarietas qualitatum fuit causa non
 solum productionis sibi similis qualitatis, sed etiam cor-
 ruptionis contrariae, cum adhuc duret eadem contrarietas,
 cur non aget ille vnus gradus caloris in vnum frigoris: vt
 per corruptionem maneat passum in non gradu caloris &
 frigoris? Undecimo: Galen. 3. simpl. 17. ait: non referre me-
 dico censere de proposita difficultate: satis eni est illi sume-
 re contrariorum mixtionem contraria operari simul in cor-
 pus: siue operetur illa in varias partes corporis in sensibi-
 liter iunctas, siue in eadem adaequate: addens, quod si ratio-
 nes philosophicas expendamus, recipiemus sententiam de
 incompatibilitate contrariorum adaequate: Quam perpe-
 tuo sequitur nunquam numerans inter species temperamen-
 torum compositionem ex calido & frigido, vel humido &
 siccio, in qualitate: Nam compositio ex frigore quanti-
 tatiuo & calido qualitatiuo cum non sint contraria, nuper
 ostensa est. Nunc ad opposita: quorum difficultate moti
 plures recentiorum oppositam sententiam amplexati sunt,
 solutio tentanda est. ¶ Versi. li. 8. minuens, leg. minuens. Li. 9
 augens. Adde: & ad manifestiorem solutionem. Dic, pri-
 mo: mixtio illa qualitatum non tollit hanc difficultatem:
 quia difficilius est credere quod calidum in frigidet, vel id

Fol. in quo excedit calor frigiditatem (ita enim interpretan-
 tur nomen calidum & frigidum) cum actio omnis natu-
 ralis fiat à dominante qualitate in mixtione: & quod po-
 tentior qualitas non operetur, sed iuncta: quam credere ca-
 lorem remissum infrigidare: non frigus gignendo (id enim
 constanter negamus) sed nonnunquam immodicum ca-
 lorem sibi alienum corrumpiendo: sæpius enim remissum
 intendit, sæpe conseruat intensum: Dic secundo: omnis
 qualitas actiua in orbe inferiore habet appetitum pro-
 ducendi qualitatem specie sibi similem, nempe calor ca-
 lorem, frigus frigiditatem: sed simul habet appetitum
 vniuersaliorem, & potentiozem assimilandi sibi passa
 omnia, sicut corrumpendi omnia sibi dissimilia: siue
 contraria sint, siue similia sed intensiora: & hic appeti-
 tus cum sit generalissimus omni agenti assimilandi sibi,
 gignendo alterum quale ipsum (non solis viuentibus, quod
 dixit Aristotelis 2. de anima 4.) vincit illum priorem. Si-
 cut ergo aqua appetitu naturali descendit per aerem querēs
 locum proprium: sed alio vniuersaliore ascendit sursum
 ne detur vacuum, querēs cæli conseruationem: & quando
 adest necessitas vniuersalis illius, efficit motum contrariū
 particulari licet naturali: Ita calor vt vnum natura appetit
 inducere in omne passum calorem: sed cum habeat vniuersa-
 liorem appetitum cōuertendi omnia in sui similitudinē. præ-
 sente illa necessitate in calido vt duo, omittit primū appeti-
 tum producendi calorē: maxime vbi est ociosa productio, cū

iam sit præsens in passo: & conuertitur ad aliam assi- Fol.
 milandi sibi per corruptionem vnius gradus caloris, si-
 bi innaturalis & immodici. Dic tertio satius: etiam si Contra-
 asseratur in omni agente naturali vnus tantum appeti- ria adæ-
 tus, quadrant valde effectus omnes sine ea mixtione qua- quate in
 litatum. Nam certum est in vrina humana calidum su- cōpatibi-
 perare frigidum, quoad æqualitatem ponderis: quia asper- lia.
 sa cuti humane equali ad pondus calfacit eam: & tamen
 in balneato, tertio simplicium. 8. producit frigiditatem:
 quia sentitur frigida: & non adest illa sensatio nisi tem-
 pore alterationis ad frigidum. simplic. 17. Nec adest al-
 teratio illa, nisi corrumpatur aliqua portio caloris in balnea-
 to, & inducatur aliqua frigiditas iuxta positionem illorum:
 ergo à frigiditate subdominante in complexione vrine fit
 actio: aut calor auclius supra frigus infrigidat. Fatendum
 ergo est, omne principium actiuum in orbe inferiore non in-
 tendere producere hanc vel illam qualitatem: sed hoc tan-
 tum, reddere omnia sibi similia: siue illud fiat corrumpen-
 do, siue inducendo hoc vel illud. Semper enim hoc vnum in-
 tendit, inducere totam suam similitudinem in passum quod
 vis: & quia ex passis quedam hac parte, quedam illa
 similia sunt, vel dissimilia, fit vt pro varietate passo-
 rum varia vel inducant, vel corrumpant. Ita vrina cutem
 humanam extra balneum calfacit, in balneo frige fa-
 cit: sic calor noster natiuus lib. de tremore & calorem fe-
 brilem corrumpit infrigidando, & frigus hydrofici

Fol. calfaciendo: sic virtus informatrix in formando homine
 quandam materiam minuit, quandam auget: alias partes
 vnit, alias soluit: tantum intendens inducere humanam si-
 militudinem: sic artifex iussus ex quadrata massa cerea for-
 mare globum similem dato, alibi addit ceram, alibi mi-
 nuit: tantum considerans reddere similem dato, non sim-
 pliciter, aut addere, aut minuere. ¶ Li. 24. quo, adde: sarctor.
 ¶ Fol. 9. v. 2. algebat, adde: & illud est perfectio: sicut aqua
 & aër temperantur in vere per corruptionem excessum ci-
 tra inductionem caloris. Tertio solue: quod terminus ille tē-
 peratæ complexionis, quam medici cum latitudine conside-
 rant, est optima omnium complexionum, tantum abest, vt
 fit non ens. Quarto solue: ablatio mali est bonum sæpe in-
 tentum à natura, & ab arte citra considerationem aliam:
 Nam in putrente carne, aut humore, ventilatio, & ex sicca-
 tio tantum tollunt fætorem non inducunt bonum odorem: &
 pœnitentia peccata: & corruptio qualitatis deleteriæ est in-
 tentum sæpe artis & naturæ: sicut occisio alieni corporis
 ad orientis nos. Vnde intelligitur multas actiones corrupti-
 uas esse bonū simpliciter, & finem. Ad quartam: nisi inesa-
 set frigiditas in temperato corpore repente calefceret à cale-
 faciente, & ad eum gradum accederet aër caloris, qui sibi
 natura conuenit: quia omnis actio quæ fit in passum non
 resistens fit subito: vt lux in aère. Dic: scientia non acqui-
 ritur subito à puero siue linguarum, siue artium vbi igno-
 rantia, cum sit priuatio non est contrarium, resistens: sic ca-

lor in aquam, & odor in rem inodoram & infetentem: Fol.
 ergo in qualitatibus primis idem fiet. Quia non sunt suc-
 cessiva vt repente inducantur, sed permanentia: Perma-
 nentium autem natura est, vt figantur paulatim in passum:
 alias absente agente confestim perirent. Sed siue sit causa
 resistens natura permanentium, siue quoduis aliud, id quod
 in alijs actionibus relatis est causa tarditatis in opere, erit
 etiam in aqua vel aere temperatis, ne repente gradu ali-
 quo calefant, vel refrigerentur. Et similiter ad aliam. Nisi
 si esset mixta frigiditas in calidis infra summum appli-
 cito summe calido repente euaderent, summe calida propter
 defectum frigoris resistentis. Non enim requiritur prae-
 sentia frigoris ad paulatinam productionem qualitatum
 primarum. Maxime: quia ne aer repente inflammare-
 tur, non est causa frigiditas mixta aeri, cum elementa
 non constant compositione qualitatum: sicut nec elemen-
 torum, sed satis est forma sua requirens ad conseruatio-
 nem moderatum calorem: quae resistit per aetatem luci
 solari inflammanti, & sero corrumpit ascititium solis ca-
 lorem, vt maneat natiuus aeris. Ad sextam: ex tertia
 topic. ultimo, quae contrarijs impermixtiora sunt, magis
 talia sunt: vt albius, quod est nigro impermixtius, ni-
 hil probat: solum enim ostendit Aristoteles posse quan-
 doque probari aliquid per locum à diminutione contrarij,
 nemo autem negat misceri contraria saepe, non tamen ad-
 equate. Ad septimam: ex quinto physicorum. 2. est aliquid
 magis.

Fol. magis minusue tale quoniam plus, aut minus inest con-
 trarij: idest essentia & finitionis contrarij: ita enim se
 ipsum interpretatur tertio. topic. citato: vt, si finitio albi
 est disgregare visum, nigri vero congregare, quo quiuis
 color magis disgregat visum, eo est albior: quo magis dis-
 gregat nigrior: & cultellus quo magis recedit ab acuto,
 eo est obtusior: non tamen significat, quod simul cultel-
 lus est acutus & obtusus. Ad octauam de reactione: sa-
 tis est vicinitas partium medij recipientium contrarias
 qualitates: & in passo fit primum corruptio contrarij,
 deinde inductio similis qualitatis. alias quando acutus cul-
 tellus patitur ab incissa carne, essent in acie cultelli si-
 mul figurae duae acuta & obtusa, vel anguli duo, quod
 non est inimaginabile. Ad nonam, ex sexto physic.
 mobile quandiu mouetur partim est in termino a quo,
 partim in termino ad quem, magis infert oppositum. Sicut
 enim qui mouetur ab Olyssipona Conimbricam, toto tem-
 pore motus non est simul Olyssipone & Conimbrica imo
 in neutro: sic qui a calore vt vnum, mouetur ad frigus
 vt vnum, in via media, nec frigiditatem habet, nec ca-
 lorem: saltem nunquam habet frigiditatem vt vnum, nec
 calorem vt vnum: dicitur tamen partim esse hic partim
 illic, quia habet essentiam participantem rationes vtrius-
 que extremi. Ad decimam, quaelibet pars mixta est mix-
 ta. Dic, quaelibet fornialis, & illa mixta est per contine-
 guitatem, non per unitatem componentium.

v. li. 18. fetido, adde: Et cū ex qualitatibus quedā habeāt Fol.
 oppositum posituum, quedam minime. si in neutro genere
 fit remissa qualitas mixtione illa adequata contrarij, cur
 sine causa tribuetur solis primis qualitatibus? quas oportet
 omniū maxime esse synceras, & ab oppositis alienas. Assūp-
 tum ostenditur, in his quæ vacant contrarijs: luce, actionibus
 sensus visione, auditione & reliquis: actiōibus intellectu
 scientia, prudentia, arte. Quæ oēs remissæ sunt, non propter
 contrarij mixtionem (nulla est enim) sed vel gradus solius
 diminutione vel fixationis. In habentibus vero posituum
 oppositum, vt in sensilibus omnibus, coloribus, sonis, odo-
 ribus, & in voluntatis actibus amore, & voluntate: in qui-
 bus remissio non cōparatur ex mixtione oppositi: nec enim
 qui parum amat deum, aliquid habet mixtum odij, nec qui
 aliquid modice vult, simul etiam non vult. Et hæc aduer-
 sus eos qui admittunt contrariorum mixtionem ea propor-
 tione, vt ab vtraque qualitate simul impleatur tota graduū
 latitudo. Nam aduersus eos, qui concedunt eam mixtionē
 in quibusuis gradibus remissis: aut etiā intensis (nam &
 id quidam asseuerant) simp. 17. disputatū est. Multe aut
 intellectu facilior est præsens sententia maxime cū effugiat
 rerū sine causa multiplicitatē. ¶ Li. 23. complexiones, adde:
 apparet autem manifestissime, Gale. non admisisse quin-
 tam illam qualitatem, quoniam si admisisset, nihil opus
 erat laborare toto opere de inæquali intēperie, in ostendēda
 distinctione facti temperamenti à fiente siquidem factum
dicitur.

Fol. dicitur quam primum ex precedente actione agentis in corpus, est inducta temperies noua corrupta priore.

10 ¶ Fol. 10. lin. 14. aqua, leg. malua. Lin. 21. quinta, adde: calor magis conuenit cum frigore, quam cum temperamento quocunque, si temperamentum est qualitas quinta: quia conueniunt in genere qualitatum primarum: & tamen calor nunquam producit per se frigus: ergo minus producet eam quintam qualitatem. Et eodem modo ostendetur, quod neque à frigore producitur. Sexta.

11 ¶ Fol. 11. ver. lin. 6. primarum: adde: Sicut organum quoduis & totum corpus habet vnā temperiem, quæ nō est aliqua primarium, neque quinta qualitas diuersa à primis. Sicut & dictiones omnes euadunt id, quod sunt, non per nouam aliquam formam vel vocem: sed sunt aggregatum quarundam vocum: similiter & armoniæ omnes nihil sunt, præter aggregatum tonorum in certa proportione. ¶ Fol. 12.

12 lin. 1. complexiones, leg. complexionem. vers. lin. 20. caloris, adde: Cum ergo ex dictis rationibus conficiatur, vnum numerum calorem esse ingenito qui fuit in corrupto, conficitur quod vnum erit specie: satius enim est dicere, quod non fit resolutio in corruptione mixti vsque ad materiam primam: sed vsque ad mixtionem, cui inest qualitas deleteria in vipera, & bezoartica in unicorni, tam viuentibus quam mortuis. Si vero magis placet, quod ad corruptionem formæ corrumpantur accidentia substitutis alijs eiusdem speciei: ut in cicatrice viuentis & mortui, tantundem conficient ratio-

nes. Galen. autem dum separat innatum calorem ab extra- Fol.
 neo per solam moderantiam gradus, & subiecti, aperte
 testatur eos esse vnius speciei: aliâs non oporteret separare
 eos, nisi per varias naturas. ¶ Fol. 15. li. 17. luce. Adde: 15
 apertissimum experimentum est in speculo cauo: Nam op-
 positum soli ex vnita luce solari in centro comburit stupas:
 si ergo gignitur ignis à luce solari, quis dubitet prius pro-
 duci calorem igneum præparantem ad formam ignis? Item
 terræ, & paludes gignunt frumentum & calidissimas plā-
 tas in quibus est plurimum ignis: non à terra frigida non
 ab aqua: ergo à solari luce inflāmate pinguem glebā. Li.
 11. anima, leg. semine. Li. 20. aquæ, leg. æque. Vers. li. 21. ele-
 mentali. Adde: sapientissimè enī prouisum à natura est, vt
 quia igneum elementum nullo ingenio poterat in orbe infe-
 riore retineri, propter summam leuitatem, & tenuitatem
 peruadentem omnia, sursum formaretur sol, author lucis ca-
 lorificæ, non solum totum orbem inferiorem calefacientis,
 sed intercessu caloris componentis mixta omnia in terra, in-
 fra terram, & in mari: In quem vsus augendi ignis elemē-
 talis, terra ipsa non perpetuis annis colitur, sed intercollatis.
 Quis ergo dubitet calorem solarem eundem esse cum igneo,
 videns ab eo ignem ipsum produci, qui in mixtis apparet?
 ¶ Li. 24. varietatem. Adde: aliâs oporteret asserere frigus
 aquæ pluuiæ distare specie à frigore aquæ marinæ: quoniā
 pisces multo magis ea gaudent, & aluntur: Cum id videa-
 tur habere pro causa non specificam varietatem frigoris,
 sed

- Fol. sed mixtionem celestis caloris attemperantis aque frigiditatem, vel quia destillata est non putrens qualis quae diu stagnans: nã & hominibus sanior est pluuia reliquis aquis.
- 16 ¶ Fol. 16. li. 22. in verb. 7. l. 13. ¶ li. 11 frigore, leg. mora: li. 22. ossis, adde: indidit enim natura mixtis omnibus, & plantis & animabus, minorem quam egerent calorem, sciens promouendum esse, vniuersim quidem à sole: in animalibus autem etiam à corde. ¶ Fol. 17. ¶ li. 1. illius, leg. illum: li. 2. verbi, adde: quia sanitas, & morbus formaliter tantum distinguuntur à partibus componentibus, sicut totum à partibus simul iunctis, & modius à granis tritici. Ad obiectum ergo: sicut granum quoduis, vt iunctum reliquis facit modium, non per se: sic quiuus gradus caloris in febricente: & sicut libra vna quaeuis addita alteri facit pondus bilibre: non simpliciter. Nec obstat: quod idem numero dicatur modo sanitas modo morbus secundum varios respectus: quia sanitas & morbus illos respectus ad opus important. Lin. 3. s. adde: si quaeritur de re: num detur intemperatura simplex morbosa, aut calida aut sicca, certum est dari. Si quaeritur num calida tantum appelletur febris, de nomine est & tales mouende sunt vt intelligantur authores scribentes, non contendende tamen. De quo. Li. 3. omnes, leg. omnem: li. 13. momentane, leg. momentanee: li. 15. febrim, adde: morbosam.
- 18 ¶ Fol. 18. li. 2. subuenitur. Adde: 10. meth. 7. Li. 4. diminutiones, leg. diminutionis. ¶ li. 31 subiectis, adde: Num vero praestet addere his febrim differentijs, alias, infra disputabitur.
- 19 Li. 24. est, adde: capite 10. ¶ Fol. 19. lin. 11. diuisio, adde:

cap. vlti. Li. 21. propter, le. præter. §. li. 3. aliquod, le. aliquid. Fol.
 Li. 8. calefaciente, leg. calefiente: li. 23. calefaciētis, leg. cale- 25
 fientis. ¶ Fol. 20. li. .imprimēdo, adde: Accedit causa alia 20
 quia calor, vt pote instrumentū actionū naturæ habet fontē
 in corpore, vnde cōmunicetur: frigiditas vero minime. Li. 6.
 mutua, adde: Præterea per (æquale) solū significatur, nullā
 partem etiā minimam mixti manere expertem caloris il-
 lius ascititij: non quod oēs ad eundem perueniant gradum.
 Probabile est enim ab vno agente passa varie disposita non
 perduci ad vnā caloris metam: de quo infra: li. 15. nonnunquā
 leg. nonnunquā. ¶ Fol. 21. §. li. 15. putridæ, leg. diariæ. 21
 ¶ Fol. 22. §. li. 7. febrē, adde: alia vero sentētia forte ex actior 22
 infra, constituit essentiā febris non in causa facta, sed in unio-
 ne calidi in corde. ¶ Fol. 23. li. 7. corde, adde: & in causo ip- 23
 so continetur in ventriculo vel pulmone. §. li. 16. intempera-
 mentis, adde: Maxime: quia non sunt immediatæ materiæ,
 quas solas medici tractant. ¶ Fol. 24. lin. 5. primario, leg. 24
 primariū. ¶ Fol. 25. li. 5. membris, adde: id quod euidenter 25
 apparet in membris, quorum pars corripitur gangrena, &
 in virgultis arefcentibus: ambo enim citissime serpunt. Li.
 26. inæqualitate, adde: de qua febris differētia infra. Li. 24.
 est, adde: sicut tēperamentū sanorū æquale. ¶ Fol. 26. §. li. 8 26
 coniūcta, adde: sicut è contrario à prauis opinionibus facilli-
 me resipiscunt prudentes homines: maxime si humiles sunt,
 veritatis auidi. ¶ Fol. 37. lin. 17. curatis nen, leg. curatio- 27
 nem. §. lin. 23. calfaciendi, adde: potest tamen excusari
 Galen. quoniā tradidit causas februm, quæ requirunt non

Fol. quoduis elementum ad sui generationem, sed calidum.
 29 ¶ Fol. 29. li. 9. verbo. 11. leg. 8. & 10. ¶ Fol. 30. li. 16. iniuncta,
 30 leg. iuncta. Li. 17. putridinem, leg. putredinem: lin. 23. calorē
 adde: lib. de causis morborum. 3. lin. 24. generatio adde: ma-
 xime quia cælum non solum mandat formam substantia-
 lem ubi reperit subiectum dispositum, sed etiam ubi reperit
 dispositionem aliquam adycit alias, & tandem formam.
 Nam in palude, reperta mixtione elementorum apta ranæ
 addit temperamenta, & compositionem singularum partiū,
 & tandem formam ranæ: si vero mixtio aptior est anguil-
 læ, inducit dispositiones anguillæ, & tandem formam eius:
 sic in aëre tenuissimo adycit calorem, & tandem formam
 ignis. Nam & in aqua ebulliente cum primū tenuata aqua
 vertitur in flatum, inducitur alia ad ignem dispositio, nem-
 pe leuitas, ad quam sequitur aquæ ebullitio. Cū ergo elemē-
 ti essentia sit qualitates duæ cum certo modo substantiæ, in
 tenuissimo aëre reperiens modum substantiæ ignis, addit
 qualitatem eius: summum calorem: Sicut in aqua ebullien-
 te reperiens eximium calorem, addit tenuitatem, qua sur-
 sum fertur: Sicut in mixto cuius essentia est complexio &
 cōpositio, reperta complexione, addit compositionem aptam
 cōplexioni: Compositio non sequitur tēperamētum lib. quod
 animi mores. 4. & sequēt. in vtrisque aut, & mixtis & elemē-
 tis, post præuias dispositiones adycit formam substantialem,
 cum imatis doctrinis & proprietatibus. Debilis enim intel-
 lectus est mirari productionem caloris citra inferioris præ-
 sentiam

sentiam calefacientis: cum creatorū omnium perpetua pro-
 ductio desursum sit à patre luminum. In aere quidem non Fol.
 solum imperfecte mixtorum, sed & ranarū cum pluuia des-
 cendentium. In terra innumerarū & plantarū, & animalium
 veluti turgente orbe inferiore præ copia fluentis perpetuo
 multimodæ facultatis seminarie, nō minus intra terræ vis-
 cera, quam in mari: quæ sine inferno efficiente producant
 iuxta subiecti varietatem, & qualitates singulis subie-
 ctis accommodatas compositiones, & substantiales for-
 mas cum innatis & doctrinis, & proprietatibus. Voluit
 enim dominus etiam creata ipsa caduca omnia pollere vi
 effectiua similium. non quasi necessarium id esset ad rerum
 permanentiam, sed ex abundantia dñi benignitate: vt & ip-
 sa ad quandam creātis similitudinem vi seminali pollerent.
 Ita sæpe ad rerum creationem particulari illa vi vtitur, sæ-
 pissime citra illius interuentū, vniuersali sola. ¶ Fol. 31. 31
 li. 6. in verb. 3. l. 2. v̄. li. 15. & delendum est. Li. 19. argetur
 leg. augetur. ¶ Fol. 32. li. 12. conuulsionem, adde: similiter 32
 enim conuulsio sicca, requirit ad generationem siccitatem
 non quamuis, sed multam & violentam, v̄. li. 8. radues, leg.
 radices. ¶ Fol. 33. li. 6. vincuntur, adde: Argumentum est 33
 pauca coctiōis in prioribus illis, quod pressa diffluūt aqueo
 succo non pingui fructus & olera: quoniam nondum passi-
 ua in illis assequuta sunt plenam inter se mixtionem: cum
 carnes & pisces nisi destillatæ, aut coctæ sint, in succum nō
 soluantur, sed admodū exiguum & cum pingue, & cresses-

Fol. centem præ mixtionis probitate, ideo inter ea assa potentius
 alunt, & melius si in corpore coquuntur, quoniam nil remise-
 runt per coctionem alentis succi, & impensius permixta as-
 satio re sunt passiva in illis elemēta. ¶ Li. 14. sequitur, adde:
 Gal. enim perpetuo tradit more Hippo. 1. Aph. 16. doctrinā
 de quouis simplici, citra considerationem aliorum, aut indi-
 cātium, aut contra indicātium. ¶ .lin. 10. piscebus, leg. pisci-
 bus: .lin. 21. semper, adde: quibus tertia addenda est: quod
 recentissima sumantur, & nihil à continente passa: ab illis
 enim tribus vitiantur: ab aëre, ab immundo corpore, à mix-
 to alimento. ¶ Fol. 34. lin. 12. aegro, adde: secundo aph.
 38. ¶ .lin. 16. diuiti ei, leg. duritie ei. ¶ Fol. 34. ¶ .lin. 17.
 34 anni, adde: Nam sicut olera & fructus, quia non obtinent
 integram passuarum mixtionem, in cibis reprobantur: ita
 tenere scētia alimenta præ antiquate: tantundem enim est,
 non obtinuisse, & obtentam amississe. Lin. 21. cacochi-
 mia, adde: maxime, quia cōnutrit, & ita euadit portio car-
 nis. ¶ Fol. 35. li. 14. bilem, adde: nam à validissimo agente
 35 aqua mixta exiguae bili tota abit in bilē tenuem: non secus
 quam à calore solis aqua paludosa, cum exigua terra abit in
 38 anguillā. ¶ Fol. 38. ¶ .lin. 16. intelligendus, leg. intelligen-
 39 dus. ¶ Fol. 9. lin. 4. ex, dele. ¶ Fol. 40. lin. 2. atra bilis,
 40 leg. atram bilem. Li. 4. molestiā, adde: Vnde intelligitur, si-
 nitiones has, & totā doctrinam antiquorū de plenitudine,
 eò tantum tendere vt agnoscat medicus qui homines non
 dum certo morbo decumbentes egent sanguinis missione,

Nam

Nam qui iam certa specie morbi detinentur, indicationem Fol.
 præstant exercendi remedij à morbi specie, & notis alijs:
 quare non licet (quod multifaciunt scribentium) appellare
 plenitudinem, cacochimiam in præsentia copiosi sanguinis:
 quia in illa non semper conuenit sanguinis missio, sed pro-
 prius purgatio. Lin. 15. terap. adde: cap. 5. §. Li. 12. plethorã,
 adde: quare distinctio hæc cacochimiae, & vtriusque plenu-
 dinis non est de nomine, nec ad libitũ variabilis, sed de exe-
 quenda remedio. Li. 22. Gal. adde: Quidã vero tensionis sen-
 sum his verbis indicant: tumeo, & parum abest quin disrũ-
 par præ plenitudine. Præter auditum aut visu ipso agnosce-
 re potest medicus tensionem, ex nitida & bene curata cute,
 cum faciei, & corporis tumore sicut phlegmonosa lassitudo
 his indicatur: conquassatum me sentio, ita vt etiam ossa do-
 leam: sicut in vlcerosa lassitudine toti spinis se punge arbi-
 trantur, & aperiri sibi foramina: ita enim vocant vlceris
 sensum. ¶ Fol. 41. lin. 8. spiritum, leg. spirituum, §. 41
 lin. 5. spiritum, leg. spirituum. ¶ Fol. 42. lin. 20. est, 42
 adde: in quo casu simul conferunt missio sanguinis & pur-
 gatio: quam dispositionem quidam appellant cacochimiam
 in præsentia multi sanguinis. ¶ Fol. 43. lin. 31. in 43
 verb. 28. leg. Sectione secunda. 8. ¶ Fol. 48. lin. 13. 48
 causa, leg. igitur causa. §. lin. 13. seminarium, adde: nec rej-
 cienda videtur in pluribus pestilētibus febribus causa, quod
 putredo sit in corde ipso, quod in alijs febribus non euenit.
 Li. 23. oēs, leg. omnes enim. ¶ Fol. 50. lin. 18. famen, leg. 50
 famem.

Fol. famem: lin. 24. oppugnat, leg. repugnat. ¶ Fol. 52. lin. 1.
 52 infra aut superiori delendum est. ¶ li. 10. roburi, leg. robori.
 53 ¶ Fol. 53. ¶ li. 4. purgationem, leg. per purgationem. ¶ Fol.
 54 54. ¶ li. 19. conatium, le. conantiū. ¶ Fol. 55. li. 19. morbi, leg.
 55 morbi calidi. ¶ Fol. 57. li. 15. natiuo, adde: 1. aph. 15. ¶ li. 20.
 57 prauissimas, leg. prauissimos. ¶ Fol. 58. ¶ li. 4. 1. leg. secūdo.
 58 Li. 5. 2. leg. 1. Li. 8. coquentis, adde: & quoniam liberum est
 unicuique contentum esse determinatione Gal. de causis, fi-
 nitione, & differentijs febrium: relinquentes lectori electio-
 nem, præstat opinari, non solum natos nos esse interpretan-
 dis authorū placitis, sed etiam discutiendis: & æstimantes
 maioris momenta rationum quā hominum, vbi cogimur ēt
 illis deserēdis ne veritatē turpiter, & inhoneste deseramus.
 Ut ergo à primo auspiciemur, idest à causis: Multis induci-
 mur, vt opinemur causam hanc obscure veteribus traditā,
 de conatu naturæ vniuersum in corde vniuersum corporis calo-
 rem, non solum frequentem esse in febribus (quod paulo
 ante rationibus quinque ostensum est) sed etiam perpe-
 tuam vulgariū febrium: ita vt, quamuis adsint duæ
 aliæ causæ dictæ, calor in corpore ex putredine, aut ex ali-
 quo calido, siue naturali calore, siue ascititio, nunquam
 credatur inuadere hominem calorem totius durantem (quem
 febrem appellāt) nisi adsit in corde vnio calidi cum feruore.
 Nam semel consistens necessario duratura est: quod prisci
 referebant ad calefactū alicuius cōtenti in corde: In magnis
 itaque malis insurgit tota natura cū vniuerso innato calido.

ex innata doctrina ad mali propulsationem. Iuuatur autem Fol-
à calefaciente utroque dicto: sicut impeditur à frigore fa-
ciente ne natura exeat in opus febrile. Iuuatur quidem, ut
quando iungitur multa bilis, vel sanguis natura sua cale-
facientes per vasa cor, & ita augentes ipsius motum: & ad-
huc magis si illi humores sunt, vel inflammati, vel putren-
tes. Impeditur à vapore refrigerante cor, minuente respira-
tionem & pulsum: quod apparet manifestum in apnæa, &
apoplexia: Immanifestius autem in epilepsia, in gallico mor-
bo, in elephantiasi, in cæcro, in strumis. Quibus omnibus ra-
rissime, & solum cum prauissime habent, accidit febris
ex putredine, aut cum incipiunt melius habere propter sub-
uenientem naturam. Prohibent autem febrem eò quod va-
por ab illis humoribus cordi communicatus propter insignẽ
refrigerationem, prohibet naturalẽ pulsum: multo ergo ma-
gis prohibebit hunc adiectitium ex innata doctrina prodeũ-
tem (quem febrem vocant.) Quare ab Hipp. in his malis fri-
gidis lætalibus optimum pronuntiatur succedens febris: nõ
solum in ratione cause. sed & in ratione signi: quia indicatiũ
est causam frigefacientẽ cor, nõ iam integre obtinere supra
naturam: quando quidem deuieta est ab illa inducente fe-
brem. In ebrietate, in mutitate, in apoplexia, in conuulsione,
& paralyfi: nisi succedat febris, (quod etiam accidit) gra-
tia putrentis iam humoris cuiuspiam sicut in cadauere,
non ab agente natura. Suadetur sententia hæc: conuenit
primo: quod sicut in dolore vel vulnere partis, vis natu-

ralis partis laesa subuenit suo innato calore. Vnde inflam-
 matur pars & calet & rubet: aut vbi quis laute cenatus
 tradidit se somno: per noctem enim ante iustum tempus ex-
 pergiscitur, crebro respirans, illius & dorso calefactis, fati-
 gatus ex respirandi crebritate, propter concursum innati ca-
 lidi ad assumpti alimenti confectionem: quae affectiones me-
 rito febres partium appellari possunt: nec distant, nisi quod
 vnio in illis non est in corde, vnde comunicetur toti calor: di-
 cuntur: quae à quibusdam ethica ventriculi, aut renum, aut
 epatis: ita vbi res magis vrget, cor ipsum, id est corporis prin-
 ceps ipsum cum vniuerso exercitu innati caloris mouetur ad
 partem: quare vniuersum corpus, & calet & rubet: quod fe-
 brem appellant. Nā licet in defluxu partiali reliquae par-
 tes praeter laesam non caleant, ideo sentitur inflamatio in so-
 la parte laesa: Hic comunicato toti corpori feruente sangui-
 ne non discernitur ab alijs pars affecta: quam focum vocant.
 Item conuenit: quod in magnis malis fere accidit febris,
 quoniam sensato periculo vniuersus calor vnitur in fonte, vt
 iunctus corpori subueniat. Sic cerebrum valde laesum, vel
 propria affectione vel per consensum nervos corporis omnes
 conuellit, in epilepsia: citra febrē tñ, propter causam dictā.
 Sic in vulnere quouis ingente, vel animi affectione non in-
 frigidante principium, aut vacuatione maxima quavis, fe-
 bres succedentes diu etiam durantes citra vitium humorale,
 sicut impugnant veterem causam febrilium, ita suadent praesentem. Nam in apoplexia repentina calidi totius suffoca-

tio

tio saepe febrem prohibet: quæ si aliquanto minor est, etiã Fol.
 febris iungitur. Secundo conuenit: quod quæuis accessio
 tam in intermittētibus, quam in continuis referatur ad hanc
 causam: quoniam ostendetur infra, non mandari in quauis
 accessione nouum humorem ad focum, sed tantum præexi-
 stentem in foco agitari per quamuis accessionem à calido
 innato aggrediente coctionem illius. Tertio conuenit: quod
 saepe in prauis febribus, & frenitide & tabet apparet
 æger sinè febre, vel cum admodum exigua: quia fati-
 gata natura cessat à pugna: sicut pulsus per interualla
 intermittit, aut vermicularis redditur in debili facultate:
 quæ nullo modo pendent ex humoris putredine diminu-
 ta. Conuenit: quod saepe aliqui toto corpore immodice
 calentes differentias pulsus auctas non habent, alij etiam
 tepidi habent: quorum primi non febriunt apud omnes,
 alijs febrientibus. Videlicet, quia febris est operatio au-
 cta cordis & arteriarum, magis quam corporis vniuersi
 calida intemperies. Conuenit: quod homines creberri-
 me febriunt, reliqua animalia rarissime: videlicet quia
 maxima, & forte sola fabricæ humanæ à reliquis dif-
 ferentia est in cerebri magnitudine: cum enim equus
 vel bos sit ad hominem triplus, homo habet cerebrum tri-
 plo maius equino vel taurino, quare nonies excedit il-
 lorum cerebrum: eò quod creatus est internis cerebri co-
 gitationibus, sapientiæ & intellectu, sicut lepus ad fu-
 gam creatus cruribus valet: Ad copiam autem animalium

Fol. Spirituum, requiritur multis numeris maior sanguinis
 copia, quā in brutis, & vasorum amplitudo, & potus &
 cibi abundantia: vbi autem hæc coeunt frequentes sunt fer-
 uores, obstructions, & putredines, & ad hæc febres: tum
 quia illa calefaciunt cor, tum quia cor excitatur ad ea ma-
 la depellenda propter magnitudinem noxæ, & locum in-
 tra viscera: in brutis autem cum vasa sint exigua defe-
 rentia solum membrorum alimentum confestim in illa
 vertendum, non sequuntur dicta damna. Quarto, putrentes
 humores reddi confestim calidiores quam ante putredinem
 erant, forte habet verosimilitudinē: quod vero semper ita
 calefaciant corpus, vt deducant illud ad calorem tertianæ,
 vel causi, improbabilissimum est: Nam putrentia sæpe red-
 duntur frigidiora vt acetum ex vno, p̄sces, & carnes pu-
 trentes: exhalat enim ab illis innatus calor, & extraneus
 post actionem cessat. Si ergo ab esu multi piperis totū corpus
 vehementer inflāmatur cum ingenti siti, sicut à copia bilis
 in epate icterici, & tamen neuter febrit, nec habet pulsum
 febrientis: quo modo credetur portiunculā pituitæ, vel bilis
 manentē in foco diu, tantopere per certa interualla caleface-
 re totum corpus, vt ardeat, & protinus sæpe sine vlla vacua-
 tione in totum cessare? & si à foco cōmunicatur cordi putri-
 dus calor, quo modo non sentitur initio accessionis ascensus
 fuliginis calidæ, & putrentis: sicut in epilepsia per consen-
 sum sentitur accensus vaporis, nec calidi, neque putrentis?
 & si tempore accessionis pellitur humor morbificus extra
 vasa

vasa, quo modo tunc & in interuallo succedit febris putri-
 da? nam intra vasa humor inclusus, & in loco calido magis
 & putrebit, & cōmunicabitur cordi, quā iuxta cutem in
 frigido loco, neque cordi peruiro: & si defuncti corpus causo-
 nizantis totum præ putredine fætens, non ardet instar febrile
 tis, sed frigidum sentitur, quo modo putredo viventis in exi-
 gua bilis. portiūcula. credetur inducere toti ardētem febrē?
 nam si deest innatus calor, extremè increuit extraneus, quē
 oportet esse maiorem siquidē inducit febrem sano. Præter-
 ea: cur laborantes gallico morbo, vel elephantiasi, & multi
 scabiosorum quorum sanguis multo putridior est quā quar-
 tanary non februnt? ipse enim Gal. infra lib. 2. 4. impossi-
 bile esse, ait multo tempore manere in corpore humorē quin-
 vel putreat, vel cōuertatur in membrū: bilis autē in arqua-
 tis, & melancholia in elephantiasis per annos triginta sine
 febre durāt. Aut cur mota bile ad herysipelas cutis, vel san-
 guine ad pblegmonem succedit febris quæ non præerat? pu-
 trida enim fuligo multo magis cōmunicatur cordi à biliosis
 humoribus intra vasa manentibus, quā in cute contentis.
 Quinta ratio: locus ulceratus aut tumefactus, ubi contine-
 tur putridus humor, non tantum calet quantum cor & arte-
 riæ: ergo non est productus calor ille cordis à putrido hu-
 more valde distante, maxime quia ostensum est artis 34.
 constrictas arterias pellere fuligines ad cutem, non ad cor:
 pellunt enim in corpore semper nobilia ad ignobilia excremē-
 ta sua, nō è cōuerso. Sexta validissima: Omnis humor noxius
 latens.

Fol. latens in corpore: imo etiam omne vulnus, aut tumor inducit in neutris hominibus febres, quæ non præerant, in statu morborum, in diebus creticis, & in vere: oportet ergo inuenire causam febrium conuenientem dictis euentibus: illa non est putredo, quia in statu morborum salubrium (quales sunt morbi neutrorum) magis coctus humor est, non putridior: neque in creticis, quo tempore plus operatur natura: nec in vere, cum sit saluberrimum: & tamen in his tribus temporibus omnibus natura aggreditur humorem noxium non alibi: est igitur apertum causam febrium esse aggressum naturæ ad vincendum noxium humorem. Septima: prope mortem non solâ homines, sed & bruta, siue laborent morbo solutionis, siue compositionis, siue humoralis frigido, aut calido intuētibus nobis, creberrime & velocissime respirât: non propter putredinem, vel causam intro calefaciētem, quæ non adest: ergo propter conatū vniuersi caloris. De secundo: vt ex dicta causa colligatur febris essentialis notio, ea videtur vniuersi innati calidi in corde ab innata doctrina ad subueniendum magnis corporis damnis. Quæ cōueniet vel omnibus febribus, vel his saltem quæ magnæ sunt & frequentes: quod paulo post disputabitur. Neque mirū est sapientibus huius seculi non fuisse manifeste perspectam causam hanc, sicut multas alias inatas doctrinas informatricis facultatis, creticorum dierū, periodorum, qui in morbis obseruātur: si quidē de mira Dei opt. max. in creata prouidētia Psalmographus canebat. 138. mirabilis facta est scientia tua ex me, confortata est

est & non potero ad illam. Nec oportet cum quibusdam opi
 uari, non uti naturam cordis hoc inuēto nisi ubi agitur res Fol.
 sua, cui prouidet emendandæ vel cauendæ: ostensum est enī
 5. de locis 7. facultatibus naturalibus creatorum, licet irratio
 nalibus inditas esse has innatas doctrinas, non in sui gratiā
 tantum, sed crebrius in vsus, aut totius corporis, aut aliorū
 membrorum. De tertio: stantibus superioribus placitis, vi diuisio feb.
 dentur secundæ febres omnes in differentias sex variātes &
 prædictiones, & curationes medicas, tales enim solum medi-
 ci muneris sunt. Prima species: vnicus congressus naturæ
 cum causa noxia fere intra diem cessans: cum enim non ali- 1. hęc diuisio
de febribus feb. diuisio
ca. diuisio quæ non
cessione naturæ
 ter oppugnet natura quicquid noxiy momentanee sentit in
 corpore, quam natura crisim in morbo intentans: siue noxiū
 sit materiale vaporosum, aut humorale, siue immateriale,
 ut animi affectio, vel quiduis aliud incorporeū (nō enim dis-
 cernit irrationalis natura) fere vna die peragite conflictū: diu-
 tius enī non sustinet citra fatigationē pugnae cōtinuitatem.
 Nam & crises fere intra diem & noctē peraguntur. Hęc
 febris species accidit, ubi causa sensata non est ita multa, &
 calor cordis febrilis spūs cordis magis quā sanguinē ipsius in-
 flāmat: vocant diaria. Secūda species fere durat dies 4. ali- 2. hęc diuisio de febribus
 quādo 5. aut 6. videlicet ubi noxia causa amplior est, & fe-
 brilis calor nō solū spiritui cōmunicatur, sed oēs simul humo-
 res inflāmat, quos sanguinē appellāt: ob quas duas causas ex-
 tēditur ad dictū terminū, sine vlla tñ remissionis vicissitudi-
 nariæ intercapedine: quoniā mire docta natura vitū illud

totius

Fol. totius sanguinis & vasorū non patitur impugnatum manere cum vitæ discrimine, sed sine quiete toto conatu laborat, vel emendare vel expellere à visceribus ledens: siue extrorsum, siue ad viles corporis partes: hanc vocant, continentē, vel nouo nomine synochum: idquē aut sine putredinis inditio, aut etiam incipiente iam putrere sanguine. Tertia est: vbi non iam spiritus aut sanguis, sed excrementum aliquod in corpore contentum præstat febrī occasionem, sua noxia qualitate, aut quantitate: & magis si vel natura sua calet, vel accidentario ex putredine calore: bilis, scilicet, vtraque, & pituita: aqua enim raro putrens in ascite potest etiā febrē inducere. Hæc tria excrementa frequētissime, quoduis autem illorum, aut continetur intra vasa exigua, aut intra poros carneos, aut iunctum inducit tumorem præter naturam: & hunc aut externum, aut internum: nam intra vasa grandia copiosum quēuis ex his humoribus docta natura non retinet, cum maximo corporis damno, sed detrudit ad vnum ex numeratis locum. In quocunque ergo loco contineatur separatum à magnis vasis excrementum, docta natura non semel aggreditur (nec enim sperat sine sanguinis multo adiutorio separatum iam noxium humorem vno conflictu superare) continuato vero succumbere timet præ fatigatione: quare eligit ad pugnam dies quosdam in quibus reparata ex anteacto labore victoriam speret. Sunt autem interualla illa varia, pro varietate anteaacti in die accessōis, laboris: ita enim & ars militaris facit naturam imitata. Est

quoniam

3° 187 in re.

andat. f. in magnis
 alit ad vnum in
 f. ad hoc car. nec
 t. in in in in in
 in for in in in in
 in in in in in in

in in in in in in
 in in in in in in
 in in in in in in
 in in in in in in
 in in in in in in

quoniam (quod infra latius ostendendum est) ex conflictu Fol.
 cum pituita minimum fatigatur, cum bile magis, cum
 melancholia multo magis, obseruat in pugna pituitæ quo-
 tidianas accessiones, cum bile tertianas, cum melancholia
 quartanas. Hanc febris speciem vocant periodicā vel pro-
 portionalem: & sepe iungitur illi putredo sepe aucta quan-
 titas acrium humorum, vel inflammatorum. Quarta spe- F. 104
 cies est indicta veteribus: vbi febris oritur ex insigni soluc-
 tione in quavis corporis parte, & maxime nobili etiam ci-
 tra vitium spirituum, sanguinis, vel aliorum humorū: Nam
 in subueniendo illi, vt pote afferente vitæ discrimen, concur-
 rente etiam spirituum ex dolore inflammatione, obseruat
 dies quosdam ad febrem concitandam: non iam illos humo-
 rales periodicos variatos pro laboris præteriti varietate, sed
 vniuersales præfixos naturæ curanti (quos vocant creticos.)
 Cuius est maximum argumētum, quod in nullo morbo tam
 præcise obseruantur cretici dies, tam in repetitione febriliū
 quam symptomatum, quam in vulneribus: In quibus cura-
 toriæ indicationes magis sumuntur à vulnere ipso, quam ab
 humoribus. Quinta differentia est: in qua sicut in sexta nō S. 105
 adsunt ex natura febris accessiones, sed febris est vniiformis:
 propterea quod non pendet ex inuadente natura certis perio-
 dis, sed ex calore ipso cordis & membrorū: qui vel iam com-
 buisset membra in quinta, vel cōburit in sexta specie. Ambæ
 enim fixationē febris habent: nisi quod hæc quinta, quo tēpo-
 re cibantur, representat exacerbationē quandam, & statū
 quens.

Fol. cum non sit accessio, nec periodus, sed feruor accedentis
 alimenti: hanc vocant ethicam. Sexta postrema etiam
 uniformis est: propterea quod vruntur membra sua natura
 sicca ex alimenti defectu: tantum autem videntur habere
 declinationem, aut forte liberantur à febre, quo tempore ci-
 batur, tunc enī accedente humido alimento, sicut ad id quod
 dicitur, prohibetur combustio febrilis: & vel cessat, vel val-
 de minuitur febris. Et quoniam videbitur multis durum
 oriri febrem ex negato cibo sanari autem oblato: confirma-
 bitur vulgari & recepta opinione: quod quidam febricitan-
 tes propter tenuem victum conseruant febrem, in quibus ci-
 batio sanat: vocat vulgus: febrem ex debilitate: quae opi-
 nio quia plurimorum est, contemnuenda non est. Maior est
 Gal. autoritas asserentis. 1. o. therap. 4. & 5. in naturis sic-
 cis nō cessare febrem etiam periodicam ante cibationem, &
 vnicum esse in talibus remedium ad febris cessationem, ci-
 bare inclinante accessione: & ubi morsus maior est etiā in-
 cipienti accessione. Maxima est autoritas experimēti cre-
 bro apparentis veritatis exploratoribus, & mihi saepe obser-
 uata. Nec dissuadet ratio, quaecūque enī comburi periclitātur
 corpora, sicut & vasa ad ignē, nullo citius remedio sanātur,
 quā cibo, balneo, & aquae copioso potu. Videtur q̄. haec species
 etiā ad ethicam referenda: ita vt haec sit incipiens, illa consu-
 mata aequalitas febrilis: & habetur solutio ad propositam
 supra obiectionē de ethica quandiu fit, quo nomine sit appel-
 landa. Num aut etiam in his postremis differentijs februum
 que

quæ inter se valde conueniunt, iungatur etiam pro causa co- Fol.
 natus ille naturæ, in corde regentis, forte de monstrari nō po-
 test: quia non apparent mutationes illæ in pulsu pugnantis
 naturæ, & à pugna cessantis: & quoniã ex necessitate ma-
 teriæ citra naturæ operationē sartago ad ignem liquore defi-
 ciente vritur: & vbi vsta est liquore affuso ebullit, non se-
 cus quã cor, & membra in his duabus differentijs febrü. In
 quibus videtur ostensa febrü causa, finitio, & differentiæ
 facientes ad prædictionem & curationem. Nam in primo
 genere fere refrigeratio satisfacit: in secundo sanguinis mis-
 sio: in tertio purgatio: in quarto vulnerü & dolorum, & fer-
 uoris sanatio: in quinto refrigeratio alimentosa membrorü:
 in sexto cibatio & humectatio non dilata. Videtur aut iuxta
 tradita de essentia febris, naturã in omni periodica febre in-
 tendere intermittentiã: cum oporteat eã quiescere à priore
 pugna ante sequentē conflictū, continuïtas igitur ex malitia
 vel copia vaporis agitati pendet vbicunque continetur: ideo
 cōtinuitas febris semper praua est, indicās plus posse vaporē
 morbosum ad febris continuïtatē, quã naturæ operationem
 intendētis intermittentiã. Ex his sex febrü differentijs de
 tribus tantū aperte meminerūt veteres, nēpe de spirituosa,
 vel vaporosa, vel diaria: de putrida: de ethica. De humoralī
 aut inflammatorīa obscure tantū, cæterum de ethica fiente cu-
 nis factū est fixum, licet nondum possideat partes oēs corpo-
 ris, & de altera specie ortum habente à magno corporis incō-
 modo non intēperamenti nomine, nusquã meminerūt: cum tñ.

omniū.

Fol. 62. omniū earū rationem & cognitionē haberi oporteat, ad cer-
 tam earum curationem. ¶ Fol. 62. li. 2. obtinet, leg. obtinent.
 65 ¶ Fol. 65. li. 1. in crudari, adde: nam ex tribus significatis
 coctionis traditis Hippo. & Galeno, in 1. significato solum
 sanguis pro quarto humore coquitur, quia plurima sui parte
 alit: reliqui tres humores in secundo significato, quia mi-
 nore sui parte: pituita vero etiam mediate coquitur in pri-
 mo significato, quia transit in sanguinem pro quarto humo-
 re: humores enim omnes aliqua ex parte nutrire est antiqua
 Hippo. sententia 2. elem. sicut mera excrementa nempe vri-
 na, pus, & portiones vtriusque bilis quæ in epate secedunt
 ad conceptacula sua, aut nihil alunt, aut pessime. Demum:
 sicut venenum natura sua non alit, medicamentosa vero ali-
 menta aliqua ex parte: alimenta vero plurima sui parte
 alunt: ita ex alimento sanguis maiore parte: reliqui humo-
 res minore: putridi vero, pus, & vrina nulla. In tertio
 autem significato, pro reductione ad temperamentum, om-
 nia in corpore coquuntur: quia qualitates membri induci
 possunt plurimis, dissimilitudo vero substantiæ non admit-
 tit coctiones illas priores, quarum finis est forma membri.
 Gal. ergo nomine coctionis variè utitur, prout sumit in am-
 plo, vel angusto significato. Nam, dum primo naturalium
 & Aphorif. ostendit coctionem à solo naturali calore prodire,
 sumit in primo significato: dum vero 5. simplicium, &
 2. præfagiorum, & hic, coquentia ait esse calida, & humida
 moderate, augentia quantitatem non qualitatem innati ca-
 loris,

loris, cui iungitur etiam actio caloris extranei, sumit in se- Fol.
 cundo significato: sicut artis. 89. & de constitutione artis 19.
 curans bilem vacuatione, pituitam autem coctione: In ter-
 tio autem significato sumit dum ait, morbos calidos coctio-
 ne sanari, frigidos febre, & bilem coctam pallefcere: quar-
 tam vero significationem, preparationis ad expulsionem Gal.
 non recipit: quia vulgaris vsus nominis, coctionis, est prepara-
 tio ad alendum: Aristoteles vero cum coctionis nomine intelligat
 acquisitionem cuiusvis perfectionis utilis ad opus quoduis,
 etiam si non sit alitio: eam perfectionem, per quam natura
 vincit humorem, aut humor redditur obsequentior naturæ
 vocat coctionem: etiam in pure & vrina, & latere cocto quia
 redditur utilis ædificio: imo & perfectionem aptam conu-
 bio, vocavit Poëta maturitatem, dicens: Iam matura viro,
 iam plenis nubilis annis. Ait enim Aristoteles agens de ma-
 turatione: & hæc quidem ad naturam ducit, hæc vero eicit.
 Non obstat dictis: quod 5. de vsu 4. & 5. vocat excrementa,
 vtranque bilem separatam ad conceptacula: sunt enim vere
 excrementitiæ partes, non solum sanguinis collatione, sed
 etiam bilium, quæ cum sanguine per corpus deferuntur: non
 tamen appellabuntur excrementa vrinæ collatione: à qua in
 totum corpus purum esse postulat. Non obstat etiam: quod
 libro. Quos & quando, cap. 5. ait tenues humores initio esse
 purgandos, non expectata coctione: quia ibi, sicut 7. Therap.
 11. non solū aquosos humores, sed & biliosos monet purgare
 ante coctionem: non negat illos posse coqui. ¶ Fol. 66. li. 23.

Fol. in verb. 3. adde: Illi aut rari effectus per accidens aliquando
 sequentes ad coctionem non tollunt pronunciatum per se per-
 petuo verum: considerato .s. effectu coquentis caloris in re
 cocta simpliciter, citra ullam aliam quæ interuenire possit
 actionem impediētem vniuersalem, & per se caloris in mix-
 to effectum. Est aut illa loquendi phrasis etiam Hippoc. &
 Gale. familiaris. i. aphor. 16. scribentibus, Victum humidum
 omni febre conuenire, cum tamen eximie ledat febrientes
 hydrocos. Respondet enim Gal. satis esse ad veritatem sen-
 tentiæ Hippo. quod febris ipsa per se sola considerata, iue-
 tur humilis: sic Aristoteles, & Gal. docent, calorem, si expē-
 datur per se sola illius operatio, reddere cocta omnia neces-
 sario calidiora, crassiora, & sicciora: si vero etiam considerē-
 tur, quæ aliquando inter coquendum intercedunt, responde-
 dum est, aliquando per accidens coctum euadere frigidius:
 quando inter coquendum separatur pars calidior eius quod
 coquitur, vel quando calor in coquente remissior est quam in
 re quæ coquitur: ita enim cocta bilis euadit frigidior se ipsa
 cruda: & spiritus animalis vitalis: sicut vere diceret qui asse-
 reret calidum in primo necessario calefacere, scilicet ex inata
 vi: licet accedens calido in quarto non calefaciat, sed refrige-
 ret: sic crassissimus aut lentissimus humor dum à natu-
 ri calore modice crassescit, & lentescit redditur per acciden-
 minus crassus & minus lentus, aut quia inter coquendum
 secessit portio crassissima: aut lentissima. Mustum enim co-
 ctum tenuius est, quia subsident actione caloris separantis
 ethero

quidam dicit quod quidam
 in re coctat
 quodammodo in re coctat
 in re coctat

quod calor in re coctat
 in re coctat
 in re coctat
 in re coctat
 in re coctat

quod calor in re coctat
 in re coctat
 in re coctat
 in re coctat
 in re coctat

etherogenea feces in crassantes ad imum. Nec obstat, Fol.
 etiam sententiæ dictæ: quod calor non semper in cras-
 sat, imo magis tenuat: nam aer & aqua calore tenu-
 antur, frigore gelantur, & crassescunt, quia in simpli-
 cibus corporibus calor sua natura rarefacit non increas-
 sat, quia non dissipat humorem, qui in illis non conti-
 netur: In mixtis vero per accidens siccat & densat, dum
 ad resolutionem humidi aerei & aquei, residuæ partes
 terræ densitatem, & crassitiem maiorem in mixto repre-
 sentant. Si vero exactius conferantur mutuo Aristotel.
 sententiæ de coctione, & maturatione cum Galeno, discrimina
 inter utrumque inuenientur: cum sit Galenus in nomi-
 num significatis liberior, Aristoteles exactior. Dic ergo
 primo: Aristoteles numerat potissima opera actiuarum qua-
 tatū (quemadmodū reuera sunt) generationē simplicē vel sim-
 pliciter dictā, cum oritur in orbe aliquid quod nō præerat,
 & secundum quid cum mutatur à natura, id quod præ-
 erat in melius vel deterius. Sicut enim simplici generatio-
 ni opponit interitum, ita coctioni cruditatem vel defectum
 perfectionis mixti, quo fit ut mutatio etiam dicatur co-
 ctio Aristoteli, Galenus vero separat alterationē inductam
 in alimentum à posterioribus operibus appositionis, unio-
 nis, & assimilationis: ultra quas sequitur apud utrumque
 authorem forma, quæ hic non inquiritur, sed tantum opera
 actiuarū qualitatum, & passiuarum in mixto, vel toto vel
 parte eius. Secundo differunt: quia Aristoteles maturationē

*defini + nō nō
 generati ac generati*

Fol. vocat speciē coctionis. Gal. oppositam facit propriae coctioni.
 Tertio: Arist. quāvis perfectionem in mixtū qua reddatur
 cuius operi vtile, vocat coctionē, vt si redditur aptior hu-
 mor expulsionī. Gal. coctionem soli alitioni addicit. Quarto:
 Arist. agens coctionis facit semper calidū innatū, vel simile
 innato, moderatū. s. Galenus autē extendit ad quiduis red-
 dens rem aptiorem alitioni: siue infrigidet siue calefaciat,
 siue attenuet siue incrasset. Dic secūdo: cum vulgus ob impe-
 ritiam multis rebus nomina non imposuerit, quādo vtimur
 nomine in significato vulgi, proprio sigtō vtimur: vbi vero
 ob proprij nominis penuriā vtimur vulgari ad signādam simi-
 lē aliquā rem, dicimur loqui per metaphoram vel similitu-
 dine m: v. g. pulchrum proprie est quod visum oblectat, vir-
 tus vero quia similiter animā oblectat, pulchra dicitur: &
 crudum est vulgo & proprie quod non est euiētum à calore,
 metaphoricè autem homo crudus, qui misericordia non fle-
 etitur: & lis cruda quae nondum cōponi cæpta est. 3. de præ-
 sag. puls. 6. Aristotel. ergo videns elixationem, & assationē
 proprias & vulgares oriri ab externo calore, cum coctionis
 agens perpetuum statuisset internum calorem, conciliat hāc
 oppositionē, cōcedēs proprias illas operatiōes elixationis, &
 assationis non esse coctiōis differentias, sed coctiōis differen-
 tias esse quando prodeunt ab interno calore vel humido,
 vel sicco: quae quia nominibus carent, possunt per metapho-
 ram compellari similiter artificialibus, elixatio & assatio.
 Hæc cap. 3. forte vero facilior solutio foret, si affirmarem

coctio-

coctiois opificem esse perpetuo calorē moderatū pro formæ Fol.
 exigentia producendæ. & innatū quidem temperari ab ad- *hæc innotuit utriusque*
 mixto ex indita doctrina certo frigore: externū vero sæpius *debetis fieri*
 & ipsum coquentem, temperari reddique interno similem,
 dum certa mora retinetur in actione, doctrina, vel divina
 eius qui solarem calorē metitur, vel artificis moderantis eli-
 xantem, aut assantem calorē. Et actionem quidē interni ca-
 loris perficientis, vel coquentis, solo coctiois nomine generi-
 co insigniri, reliquas tres, maturationis, elixationis, assatu-
 ræ: cuius una species frictura est. Si enī cōferātur generatio-
 nes rerū prodeūtes à solari calore ijs quæ prodeūt ab innato
 seminali, millies excedit solus solaris calor genitorū numero
 innatū calorē mixti generātis: cur ergo non similiter solaris
 calor, & igneus moderati coquent? validior enim operatio
 est generatio quā coctio. Aut cur non moderabitur calidū ex-
 ternum ad generationis & coctiois opera mora comparata
 à creante, vel ab artifice coquente, si moderatur adiunctum
 ab eadem doctrina innata frigus certum? & ita erunt pro-
 priæ coctioes etiam maturatio, assatio, elixatio. ¶ Fol. 68. 68
 v. lin. 10. frigere, leg. frigore. ¶ Fol. 69. v. lin. 19. fragori 69
 leg. fragoris. Lin. 23. extrany, leg. extranei. ¶ Fol. 70. lin. 7. 70
 putrefactioni, adde: De putrefactione aut, & illi contraria
 generatiōe adijciēda sicut propositiones quatuor. 1. dubitat
 Galenus 1. natur. 4. cum Aristote. in lib. de generatione om-
 nes quatuor qualitates actiuas appellarit 4. met. 1. duas vocat
 agentes, reliquas patientes. Respōdet: Aristotele ita posse ex

Fol. cusari si intelligatur, quod licet in elementis pariter sint omnes actiuae, in mixtis tamen de quibus in 4. metheo. agebat, magis agunt priores, minus alterae. De quo dic primo, non est mens Aristotelis in mixtis solas duas agere, in elementis vero omnes quatuor: tum, quia 2. gen. 2. asserit, agens de actione illarum in elementis: duas agere, reliquas pati: tum, quia 4. metheor. 1. habet: humida autem & sicca tum ipsa per se (i. in elementis) tum quae communiter ex utrisque concreta sunt corpora terminari, & alijs qualitatibus affici. Nec itē sentit magis agere duas quā pati, reliquas e conuerso: simpliciter sed quod duae agunt non patiuntur, duae vero patiuntur nil agentes: Ostēdit, quia finitiones essentiales utrarumque explicantes totam utrarumque naturam, nil continent passionis in actiuarum explicatione, sicut nil actionis in passivis. Dic secundo: duplex actio & passio consideratur in elementis: una per se & propria, quae contraria agunt in se mutuo, calor in frigus, humidas in siccitatem, & e conuerso, & haec tam in elementis, quam in mixtis durāt perpetuo: si quidem quatuor illae qualitates omnes agunt in contraria sua, inducendo suas similitudines & patiuntur à contrarijs, non modo quandiu mouent se parata elementa, sed etiam post mixtionem: nam piperis calor adhuc calfacit nos, opij frigus infrigidat: & licet non sit omnium quatuor aequa in agendo efficacia, nec intensio aequa: verum operatio earum omnium in sua cōtraria oibus ex aequo inest, & cōstitutio mixti ex oibus quatuor aequa: non minus enī desinet

net esse mixtum absentia vnius ex quatuor, quam cuiusvis Fol.
 alterius: ultra hanc autem actionem caloris inducendi vel
 frigoris, vel humiditatis, vel siccitatis, reperiuntur in elemen-
 tis ipsis, & apertius in mixtis affectiones multae pendent
 à duabus harum tanquam ab inducentibus eas, à reliquis
 duabus, tanquam à recipiētibus, & ab apta materia suscipiē-
 dis affectionibus: verbi gratia inest illis generatio & interi-
 tus, coctio & cruditas, durities & mollities: in his affectioni-
 bus oībus producendis calor & frigus efficiunt, humidum
 aut & siccum ex natura sua habilia sunt suscipere affectio-
 nes illas ab actiuis qualitatibus inductas: quae varietas bina-
 rum qualitatum, harum quidem efficientium, illarum aut patien-
 tium, non solum in mixtis locum habet, quod toto lib. 4. met.
 Aristoteles ostendit: sed & in elementis ipsis. Affectio enim
 qua vapor modo gelatur in grandinē, modo concrescit in ni-
 uem, modo soluitur in pluuiam, modo disgregatur in flatum
 vel fulgur, prodeunt quidem à calore, aut frigore agentibus:
 ab humiditate aut, & siccitate eius tanquam à patibili, &
 apta materia dictarū impressionū, aut affectionū. Dic tertio:
 cū duae facultates efficiāt affectiones oēs, quibus substāt mix-
 ta: praestantissima tñ mixti affectiōes autorē habēt calorem,
 nō frigiditatē: calorem tñ nō absolutū, sed certo frigore deter-
 minatū, mēsurante docta de sursum natura pro forma indu-
 cēda indigētia. Probatio: nā cū essētia ipsa speciei mixti cōsi-
 stat ī certa mixtiōe passiuarū, dū elemēta in minima diuidū-
 tur, & diuisa certa quātitate qualitate & ordine miscentur:

Fol. Superest, id quod efficit duas has operationes diuidendi, & aggregandi, esse proprium opificem mixtionis: sicut sacerdos dum datum paruum modo diuidit, modo iungit: & quoniam diuisio, & unio non fiunt citra motum, nec motus citra calorem: efficitur ut opifex immediatus mixtionis sit, non frigus, sed calor frigore determinatus. Aristoteles autem considerans in generatione mixti ultra præcipuam operationem dictam quæ soli calido tanquam agenti tribuenda est, intercedere etiam concretiones partium quarundam, ut adipis in animalibus, & duritiem in testis fructuum, & ouorum, in lapidibus, & metallis, quæ omnia frigori agenti tribuenda sunt: merito in definitionibus generationis & coctionis iungit pro causa agente frigiditatem calori. Et tamen idem ipse definiens opposita, nempe putrefactionem & cruditatem, solum recipit pro causa caloris defectum, vel (quod idem est) frigiditatem: quoniam sicut virtus informatrix in animalibus formas singula membra eadem manens alit, auget, & morbida sanat: ita calor ille innatus frigore suo determinatus (quod vocant complexionale calidum) sicut ipsum solum mixtionem peregit sua presentia, ita diminutione, vel absentia cõseruare non potest (quod cruditas, vel putrefactio dicitur) ideo definit vtrumque interitum, & simpliciter dictum, & secundum quid per corruptionem calidi. Propositio secunda: Aristoteles in definienda generatione mixti sumit pro genere mutationem: in definienda autem coctione, perfectionem: nullibi addens mixti

ad

ad separationem generationis & corruptionis elementorum: videlicet quia generatio & corruptio mixti sunt mutationes à non ente simpliciter ad ens simpliciter, vel è conuerso, verbi gratia à non malua ad maluam: coctio autem non est mutatio simplex, sed secundum quid ab esse imperfecto ad perfectum, vel è conuerso, verbi gratia à malua non nutrita ad nutritam, vel ab exigua ad adultam. Ideo autem non necesse habuit addere verbum (mixti) quia elementa licet gignantur per partes, semper tamen præerant: quare generatio mixtorum non præexistentium sufficienter explicatur per simplicem mutationem, idest rei non præexistentis: & per (naturale) sufficienter excluditur artificialis mutatio qua lignum transit in lectum. In definienda autem putredine addit: esse corruptionem calidi in humido, quo faciat probabiliorem causam putrefactionis, quod sit attractio interni calidi simul cum humido insidete calori. Cur igitur, si solis mixtis conuenit putrefactio, omnia elementa ait putrere præter ignem? Dic: quia cum vere non sint simplicia elementa, sed admixtionem habeant multam alienorum, merito intereunt similiter his quæ mixta sunt: cuius inditium fætor est: simul & vt confirmet vniuersalem causam putredinis esse victoriã interni calidi ab excedente externo: quia cum ea causa in igne solo locum non habeat, merito solus ille imputrefactibilis est. Nec arguendus Aristotel. est concedens putredinem elementis tribus, eo quod illa in se non putreant, sed putreant portiones aliquot

mixto

Pol. mixtorum illis immersæ: quia licet illud concedatur, Arist. observat perpetuo usum vulgarem verborum, & iuxta illum inquit essentias rerum. Vulgus autem concedit in tribus illis putrescentis nomen, non in igne: eo quod ignis (ait Aristoteles) nil in se continet alienum. Propositio tertia: quo sententia Aristotelis de putrefactione vera sit, nempe communissimum esse interitum omnium natura constantium, oportet non recipere finitionem Galen. de putredine quinto simplicium vniuersaliter: nempe quod ea sola dicuntur putrere quæ cum fætores corrumpuntur. Plurima enim mixta naturaliter pereunt citra fætores, qualia sunt sicca omnia corpora, non tamen citra separationem illam passuarum qua putrescentia redduntur primum humida, deinde sicca. Senium vero & mors, non sunt putrefactio, sed via ad putrefactionem, dicente Aristotele citato cap. 2. nam senium & mors non sunt separatio passuarum, quod est essentia putredinis, sed sunt minutio calidi innati conseruantis mixtionem: diminuto autem innato conseruante, sequitur dissolutio, id est putrefactio. Calor enim innatus conseruatur nutritione: tandiu enim sunt animalia, quandiu nutriuntur. secundo de anima. Cum ergo cessat nutritio, vocatur mors animalium, & insignis diminutio innati caloris, ad quam paulo post sequitur putredo: quare merito senectus, & mors dicuntur via ad putredinem. Propositio quarta: quod

nonnulli addunt

addunt Aristoteles, & Galen. ad putredinem requiri Fol.
 tanquam necessariam concausam excessum externi calori-
 ris a scitit, multas habet aduersantes rationes: quæ partim
 allatæ sunt, partim adyocentur. Prima: per hiemem conti-
 nētis calor minor est: quam in animalibus & plantis, cum
 torpeant plurima, vel pereant præ frigore ambientis aëris:
 In æstate multus est continētis calor, sed idem valde siccatur
 & comburit, ita vt neuter putrefaciat: cum tamen mix-
 ta omnia, & in omni tempore putreant. Secunda: si est
 putredo naturalis interitus mixtorum, non requirit cau-
 sam extrariam violentam, sed sponte sua succedet: sicut
 non est naturalis mors quæ oritur ex immodico continen-
 tis frigore, humiditate, aut siccitate. Tertia: natura-
 lis interitus plurimus mixtorum citra præsentiam calori-
 ris externi efficit illa primum humida, deinde sicca: er-
 go erit putrefactio ex definitione: & tamen non à calo-
 re continentis. Quarta: cadauera sepulta sub terra mul-
 to frigidiora quam illa sunt, primum disflunt tabo, post
 in terram abeunt cum fetore eximio: ergo putrent, &
 tamen citra calorem continentis. Quinta: reposita om-
 nia & inclusa, vt clausa domus, vestes, liquores in la-
 genis, vel vtribus semiplenis, frumētum in horreo, & aqua
 stagnans facile putrent: quia calor innatus euaporans, & ex-
 tra unitus, nec dissolutus euocat quod residuū intro est: vbi
 vero ventilatur dicta, vel ad aerem exponuntur, quia exha-

Fol. *lat is calor innatus circumdatus, vel ubi implentur vtres non putrent: cum tamen in illis inclis & plenis minus ingrediatur aer ambientis, qui apud Aristotelem est putredinis author, ideo in vegete non plena si quotidie extrahitur vinum minus accessit, quia aer inclusus calefactus ex innato vini calore euaporante respirat ingressu frigidi aeris: quare minus putret. Aristotelis enim responsa de propositis problematis non videntur satisfacere: tum, quia 22. problematum. 4. ait mota magis putrere 4. autem metheororum. 1. mota minus putrere: tum, quia ratio allata 4. metheor. non consentit experimento: mota (ait) non recipiunt aequae impressionem continentis putrefacientis, sicut quiescentia: quia subinde mutatur agens, vel situs passivi: ideo mota tardius putrent: sed quaecunque inclusa sunt, vel in acervo magno, minus recipiunt impressionem continentis: ergo oporteret illa tardius putrere contra experientiam. Sexta: citra interuentum caloris immodici auocantis extrorsum naturalem, adest interna causa minuens illum, ita ut non conseruet: ergo non est necessarius interuentus illius cause. Probatur assumptum quia ob ineptitudinem materiae calidi, quae indies propter siccitatem peius conseruat calorem, marcescit, & extinguitur sponte sua: sicut ligna & externa omnia, dum subiectum per siccitatem paulatim transit in cinerem. Aristoteles vero quoniam vidit putredinem calere, & quoniam frequentissima & citissima putredo mixtis euenit in calido continente, addit pro*

concau.

concausa putredinis ultra natiuam frigiditatem calorē continentis extraneum: cum euidentiore causa sit, ideo apparere putrescentia tactu calida, quia vniuersus innatus calor putrentis euolat in diffluens humidum iam non coercitum: non aliter quam ebullit sertago, non cum oleo abundat, sed cum affunditur oleo humiditas, vel aquæ, vel fricturæ, ad quam calor internus iunctus secedit occupās iunctum humidum: vt in aceruo tritici putrescente, & præ multa humiditate conglobato in massam, & præ caloris copia interni sed iuncti effumantis. Si enim calor ille ambientis esset, cur non durat absoluta putredine? Nō aliter etiam inclusæ vestes tinea corripuntur, non si aëri exponuntur: quoniā manet iunctus in superficie internus calor humidum internum euocans, & mixtionem dissipans pristinam. Si vero paulatim exhalat internus calor, nec extra detinetur, putrēt res sine vlllo manifesto calore, vt acescentia lac & vinum: manent autem frigidiora propter defectum innati caloris, idem tamen acetum propter exiguum calorem, quod plurimum impressit in humidum tenue, fermentat terram: quod vinū non facit propter minorem tenuitatem humidi, & minorem impressionem interni ignis. Et mihi quidem idest auctori, rationes dictæ fidem faciūt in finienda putredine, nō esse addendum (ab ambientis calore oriri) sed modestiæ meæ magis est, contentum proposuisse eas in admirabilem viros Aristotelem, & Gal. relinquere liberum legentibus iudiciū. Li. 19. aitū, le. aiunt. v. li. 13. à gentibus, le. agentibus.

Fol. ¶ Fol. 7. v. lin. 5. augmentum, leg. augmento. ¶ Fol. 7. v.
 72 lin. 6. in verb. 4. leg. 3. Lin. 23. coctiones, leg. coctionis. ¶ Fol.
 75 76. lin. 9. sanguinis, leg. sanguis. v. lin. 1. ingredine, leg. nigre
 dine. Lin. 24. in sanguificato, leg. in sanguificatio. ¶ Fol. 77.
 77 lin. 2. vsacius, leg. isacius. Lin. 12. victo, leg. victu. ¶ Fol. 78.
 78 v. lin. 1. acto, leg. actio. ¶ Fol. 79. li. 18. v. 14. le. prima quar
 79 ti. Lin. 21. cōmentim, leg. cōmentum. ¶ Fol. 80. lin. 19. satis,
 80 adde: Non spernēda tamen argumēta sunt, vt discedatur à
 Galen. & Auicen. placito: Quod in intermittentibus in qui-
 bus putrens humor extra vasa consistit, non est verosimi-
 le, post coctionem redire fecem humoris ad vasa, & des-
 cendere ad renes cum vrina. Item: quod incredibile est per
 omnia vasa portiunculam illam putrentis humoris imper-
 mixtam deferri ad vesicam. Item, quod per sanitatem in
 solidis albescens redeat ad epar. Item: quod in pinguibus,
 & edacibus sicut per sanitatem copia contenti in vrina
 excernitur, ita & per morbum. Faciuntque admodum
 probabile, quod procedente in melius morbo attenuatum
 id quod integre coqui non potuit, transit in sublimamen-
 tum qualiscunque humor fuerit, qui morbum cōmittit. Insa-
 nis autem partem Chyli non sanguificatam in epate in eius-
 dem vasis tertia coctione dealbari, & sedimenti forma pelli
 ad renes cum vrina forma veri sedimenti sed exigui: sicut
 quod nec in ventriculo integre chylificatum est ab epate cū
 vrina subsidens forma humoris crudi pellitur. In angmen-
 to vero morborum salubrium dum causa morbi melius ha-
 bere

bere incipit, licet morbus vigeat, cum primum natura à
 suffocante materia aliqua ex parte libera materiam uniuersam
 epatis coquit, paulatim expellere, quod solebat in san-
 guificatum exiguum, vel sedimentum, vel nebulam, attestā-
 tia morbi causam incipere obtineri à natura, per signa di-
 Etæ similitudinis ad vasa epatis: idcirco spem non leuem
 consequendæ salutis præstare. ¶ Fol. 83. lin. 11. mo-
 dicum, leg. medicum. ¶ Fol. 84. lin. 12. externa, ad-
 de: Non obstat, quod videtur posse intra corpus gigni vitiū
 sufficiens ad febrem gignendam, non tamen plurium dierū.
 Quia vitium illud paulatim gignitur intra corpus cū non
 accedat causa aliqua extraria: quæ autem mala paulatim
 gignuntur non lædunt, nisi vbi valde augmentur: eo, quod cō-
 suetudine etiam venena intra corpus paulatim genita non
 statim lædunt: quando autem magnitudine sua, iam supe-
 rant familiaritatem ex consuetudine contractam, necessa-
 rium est, sequi morbum magnum, vel mortem repentinam,
 non febrem diariam, quæ salubris est, & breui durans.
 ¶. lin. 13. iuditio, leg. inditio. ¶ Fol. 86. lin. 6. verb. 86
 28. leg. 29. ¶. lin. 11. citato, adde: quoniam autem signum
 hoc compositum quibusdam etiam humoralibus inest, &
 qualitas, scilicet, augmenti synochis, mititas status pe-
 tuitosis: Galen. proponit signum hoc, vt euadat diariæ
 proprium, & inseparabile sub hac phrasi: maxime in
 sunt diarijs: significans diariam magis alijs febribus ha-
 bere duo dicta.

- Fol. ¶ Fol. 88. lin. 3. s. leg. scilicet. Lin. 21. æquales, leg. æqualis.
 88 ¶ Fol. 90. lin. 1. alij, leg. alij excruciantur. Lin. 12. fulige-
 90 nū, le. fuliginum. ¶ Fol. 91. v. li. 21. sobatio, le. solutio. ¶ Fol. 92.
 91 lin. 20. accideret, leg. accidere. ¶ Fol. 93. li. 4. calor, adde:
 92 etiam fientis cuius nulla pars notabilis sit facta. Li. 14. co-
 93 qunt, leg. coquant. ¶ Fol. 94. lin. 3. sanguis, leg. sanguinis.
 94 v. lin. 15. exsiccatio. dele punctum. ¶ Fol. 96. v. lin. 2. se-
 96 cum, adde.

Aduerte tertio: De ethico intemperamento, siue partis siue totius propositiones octo. Prima, celebris diuisio intemperamentorum, vel morborum in factum, & fiens medicis est æquiuoca: Nam quandoque fiens dicit, quod adhuc gignitur nondum per se subsistentiam habēs: factum quod iam est genitum, siue in omnibus partibus passi, quod vocant æquale: siue in quibusdam, quod inæquale. Quandoque fiens dicitur de producto toto, sed adhuc in motu, & non per omnes partes passi: factum vero quod est productum in omnibus partibus, & ethicum & æquale. In primo fiente sola sumitur indicatio ad curationē à causa, in posteriore facto ad solū effectum: in medio fiente ad vtrūque. Nam de primo fiente scribitur. 8. Therap. 1. Quæ in generatiōe est febris sola efficiētis cause ablatione cessat: de postremo facto. 10. methodi 7. Caput totius curationis his remedijs, quæ refrigerent & humectent statuere oportet: de medio fiente artis. 88. Prius vnam quāque causam abscindere oportet, postea ad eam, quæ facta est peruenire discrasiam. Propositio secunda:
 diffi.

difficile est agnoscere essentiam huius ethici temperamētī: Fol.
 nam cum febris sicut intemperamenta reliqua partiū sien-
 tia, dolorifica sint parti patiēti: et secūdo ablatiōe causæ illa
 imprimētis, verbi gratia humoris, vel iræ spōte & ab intrin-
 seco corrumpantur & cessent: & tertio, operatio intempera-
 ti non sit debilior, sed sæpe vehementior vt pulsus, & respi-
 ratio tertianarij quam sani: quid habet hæc intemperies es-
 sentia, vt inducat tria opposita vbicunque adest? nempe nō
 sentiri dolorifice, ab intrinseco sanari non posse, sed durare,
 postremo cum tactu sit exigua necessario debilitare propriā
 sani functionem, vt chylificationem in ventriculo, pulsum
 in arteria. Causa borum effectūū asseritur quibusdā, quod
 sit iam inducta noua complexio priore corrupta: sed nec
 Gal. recipit eam quintam qualitātē, nec necessaria est. Alij
 dicunt: postquam agens producit totam suam intensiōem,
 cessat sensatio, & dolor in passo: quia sensatio alterationum
 data est à natura membrīs nostris, vt fugiamus noxia, pro-
 sequamur vtilia: inutilis igitur erit vltior sensatio, quia se-
 ipsum nemo aut fugere pōt, aut prosequi. Gal. hæc sententia
 nō negat, quoniam non sentitur inducta qualitas à parte in
 quam inducta est: ab alijs vero partibus in quas non dum in-
 ducta est sentitur etiam cum dolore: oportetque explicare
 quando cesset actio. Recipit ergo Gal. tertiam causam euen-
 tuū propositorum: supponens essentiam mixti esse concentū
 illum elementorum quatuor, qui apud illum est, id quod re-
 stituit mixta altera ad pristinam temperiem, simul cum

D forma

quod cumq; intemperie
 morbi fieri potest, & dolor
 in his affertur, 2° quod
 sanari a natura cui
 intrinsecus, & 3° quod
 in his humores causa
 mens forent dicitur
 quod ab interna febre

quod non sit in 3° quod
 dicitur

Pol. forma mixti exigente eam temperiem, vel unitatem quæ
 amissa est per solutionem. Is concentus facit & naturalis
 unitas membri, ut cum dolore sentiatur omne alterans, vel
 soluens, etiam postquam impresserunt in passum in toto tem-
 pore vsquequo corrumpatur proportio illa componentium,
 & mutetur in aliam: quæ iam sicut pristina cōseruabat na-
 tiuam, ita hæc conseruet assuetudinariã, vel ethicam nouã.
 Nec secus solutio dolorifica est, quandiu fit: idest, quandiu
 non quiescit operatio soluentis: licet enim iam non appareat
 ablato ense, durat tñ aliquandiu, sicut operatio ignis ablato
 cauterio. Post, non iã dolet ex ea, nō solū quia cessauit actio
 externi agētis, sed et quia mutata est unitas in factã solutio-
 nē, vel proportio pristina in alterã, propter quã reducit se
 semper non ad eã sed ad pristinã. Propositio tertia: non est
 mēs Gal. (quod quidã interpretatur) necessario in ethica oĩa
 membra habere æqualitatem frigoris, vel caloris, ita ut nul-
 la pars distet ab alia in alteratione inducã sed quod nulla
 pars etiam minima maneat non dum alterata: quãdiu enim
 adhuc aliqua alteratur, effectus dicti non adsunt, sed con-
 trarij: & apertè lib. de inæquali intemperie 7. in ethico
 intemperamento adest varium intemperamentum in mem-
 bris, sicut per sanitatem. Propositio quarta: non sentit
 Galen. (quod alij dicunt) omnes qui cessant dolere necessa-
 rio pati ethicum intemperamentum vel solutionem: Nam
 qui sanatur ablatione causæ, vel mutatione situs causæ
 morbificæ, ut arthritidis vel dolor dentium tumente parte
 affecta

affecta non habent ethicam, sed tantum ait: quod quan-
 do fiens transit in æquale, iam non dolent, licet adsit ad
 tactum intemperies, vel solutio maneat eadem: nam &
 ea quandiu fit, dolorem mouet: post minime: sicut nec oris
 aut oculorum naturalis solutio. In vulnere autem recenti do-
 lent, quandiu exeduntur partes paulatim à fluxionis acri-
 monia. Propositio quinta: postquam etiam minimæ par-
 tes similarium membrorum (quas Galen. ait esse vilum,
 vel carnem) receperunt temperiem, ita vt vocetur ethi-
 ca cum effectibus tribus dictis, si adhuc intenditur verbi
 gratia, calor ethico cibato, aut vbi transit in marasimum,
 etiam dolebit: quoniam omne quod alteratur præter na-
 turam, quandiu alteratur, dolet de inæquali intemperie
 tertio. Et quandiu ille gradus additus non est impres-
 sus omnibus partibus ethici, adhuc sanabitur ab intrin-
 seco, temperie ipsa ethici reducente se ad assuetudina-
 rium habitum pristinae ethicae: & idem statuendum est
 de eo, qui reducitur ad nouam temperiem, vel aeris, vel
 aquæ, vel cibi: ideo enim tunc ægrotant inter mutandum.
 Sed post mutatum esse, si redeant ad pristinum statum,
 similiter dolent. Quare quod legitur lib. citato tertio. cum
 partes omnes ad absolutionem mutatae sunt, tunc non do-
 lere, non est interpretandum: ad absolutionem: id est vbi
 gradus omnes intemperantis impressi sunt in passo: sed vbi
 in omnes etiam minimas partes passi intemperies impressit.
Propositio sexta: quod legitur cap. s. terminum mutationis esse

Fol. *lesionem operis, non est intelligendū de quavis læsione: alio-*
qui sola ethica esset morbus, cū morbus diffiniatur per cau-
sam læsæ actionis: sed specie læsionis per debilitatem prop-
ter mutatam facultatem operantem essentiali facto tem-
peramento: siens vero intemperamentum ledit opus, quia
impedit, vel vitiat opus facultatis adhuc valide operantis: ut
coctricē ledit putridus calor, vel pulsum, quia auget vsum,
non quia facultas pulsifica modo sit in operando in se im-
becillior: nam quod scribit 1. præ sag. puls. 4. proba tempera-
tura agēs, ex quatuor fit elementis, agentis partis, vsum ex
calido & frigido dūtaxat. Turpiter enim quidam interpre-
tatur, læsionem operis. s. sentiendi, quoniam perit sensus do-
loris pristini: nam Galenus apertè explicat mentem suam
libro citato, & de operatione agit cuique parti propria
siue sentienti, siue insensili: ideo non potentem sicut prius
operari. Propositio septima: de varietate partium quæ
in ethico temperamento alterantur: Gal. de inæquali intem-
perie. tertio. docet, intemperamētum occupare primum po-
ros, per quos veluti volitat alterans vapor, simul & molem
extrinsecam membri occupat, sicut inflammatum non com-
bustum lignum: deinde etiam occupat partes corporis maio-
res, idest organicas, manentibus adhuc similaribus cum pri-
stino temperamento componentium elementorum: tandem
etiam similes partes, non solum ad sensum, quales sunt va-
sa: sed vere, quales sunt fibræ, & membranae & caro vaso-
rum intemperantur: quod accidere non potest, nisi aduersa
tempe.

temperatura & concinitate pristinae mixtionis elementorum, & tunc iam vocatur ethica, & appareret dicti effectus, quia proportio pristina elementorum constituens simile, & reducens quamuis intemperiem inductam ad suam proportionem iam mutata est: & illud vocant occupare intemperiem inductam partes omnes formales, idest, quae sunt subiectum formae humanae: quales sunt membra, & organica & simularia. Partes vero materiales idest elementorum constituētium carnem, vel vilum, quae non sunt informatae humana forma, & intellectu non sensu percipiuntur, necessario aliqua ex parte mutata sunt: alioquin temperies similis compositi, idest proportio elementorum componentium mutata non esset. Notam autem facit Gal. intemperiem factam 2. pror. 17. exemplo ligni in igne positi: de quo ait: calescit siquidem valde, sed nondum vritur: quod si prius ab igne separaueris quam accendi inurique incipiat, celeriter contractam caliditatem exiit deponitque: si vero tantam in se exceperit vt inuri incipiat, etiam si ab igne tollatur, nihilominus vritur. Quod idem alio exemplo notum facit 1. pror. 33. per vestes tinctas: quarum plurimae, licet extra rubeant, scissae tamen intus monstrant in quibusdam vilis naturam albedinem: ethica vero tinctura tunc dicitur, quando nulla etiam in scisso pano minima appareret portio pristini coloris. Ex quibus verbis colligitur ad ethicam intemperiem non esse necesse, vt omnes partes quantitativae passim receperint impressionem: sed partes etiam minimas formales

107
Fol.

omnes. Itaq; pars adæquata ethica intemperata oēs etiā minimas mēbri partes intemperatas habet: non tñ oēs materiales, sed aliquas sufficientes ad mutationē temperiei: ideo lib. cita to. 2. nō diuidit in ethica partes corporis, nisi vsq; ad minima similaria membrorū. Argumentū aut Vgonis questione de mala complexionē diuersa, quo ostendit necessario afferendā esse quantā qualitātē, quæ corrumpitur in facta intēperie, producta alia noua, nihil urget eum qui assequitur mētem Gal. dictā. Proponit enim: Si tēperies carnis sana nihil est præter agregatū quatuor qualitātū, quod explicatū est: & id mutatur in facta intēperamento, non infiente: vel illa mutatio est corruptio totius agregati, & hoc non: quia etiā in facta manet portio pristini tēperamenti & caloris: vel secūdo est remissio eius: & hoc etiā in fiente adest: vel tertio, est impar portio ad sanā opera, & id cōmune est vtriq; intēperamento: vel quarto est, impar portio ad vitā, & id neutri intēperamento inest: quia etiā ethici viuunt. Dic: est mutatio in cōponentibus mēbra similaria etiā minimis: quæ non adest in fiente intemperie. Propositio octaua: quidam conantur ostendere impossibile esse, ethicam intemperiem inuadere hominem citra causam comitantem ex humore, aut vlcere, aut inflammatione, aut obstructione inducentibus, & conseruantibus ethicam intemperiem. hoc argumento: Membra corporis ab ortu indies rediuntur, & frigidiora & aridiora necessario, alias senium, & mors essent euitabilia: ergo nō possunt processu ætatis acquirere temperamētum

tum fixum in membris vel calidius vel humidius præceden- Fol.
 te. Dicunt secundo: temperies illas secundas, licet dentur fiē-
 tes, factæ tamen ita ut durēt absente agente, dari non posse.
 Dicunt tertio: ethicas pendere ab exigua sed inhibita causa
 humoralis, vel purulenta: ideo sæpe, creditas ethicas, & in
 morbo gallico, & in alijs vacuatione sanari, & lactis potu,
 non ceu refrigerante, sed ceu vacuante. Quæ tria examinā-
 da sunt. De primo: ab ortu Indies reddimur sicciores, eo quod
 elementa humida aër, & aqua sunt parciora in composi-
 tione nostra: quod grauitas corporis indicat: & præterea ma-
 gis resolubilia prætenuitate: ergo habent partes terræ, ut in
 nobis semper augeatur super aërius, & igneas causas duas,
 nempe copiam & crassitiem: quare semper reddimur sicco-
 res: attestante experiētia, quod præcessu ætatis aucta siccita-
 te (quod ante non poterant) & loquuntur, & ambulant infan-
 tes. De frigiditate vero, non est simpliciter cōcedendū: nam
 vsq; ad initiū inclinātis ætatis augetur calor, inde minuitur:
 quoniā calor in pueris præ humiditate impeditus non potest
 exercere munia caloris, sicut externus ignis cū primū ligna
 aggreditur. Cōfirmatur sentētia: quoniā animalia vsq; ad
 ætatē vigoris augētur reponentia quantitatē ampliōrē re-
 soluta, propter copiam inati caloris, cuius est reparare: de-
 terioris tñ, quia siccioris: saltem in fine nutritionis. Nec pu-
 gnat sententia Hippoc. (qui crescunt &c.) quia dicitur in
 pueris calidū amplius, collatione exigui corporis sui: simplici-
 ter tñ quātitas sanguinis spūs, carnis, & solidorū manifeste

Fol. est amplior vsque ad vigorem: & durat vsque ad initium
 inclinantis: inde autem nec in quantitate, nec in qualitate
 reponitur amplius: nec similiter calet, saltem in solidis. De
 secundo dic: intemperies calida, & facta & fiens dantur
 in animalibus: tum, quia resoluta parte humectante, vel
 impediēte operationem calidi, calidum magis operatur quā
 ante: tum, quia igniuntur partes aliqua fixæ etiam mini-
 mæ in corpore à valido calefaciente. Nam si etiam lapides
 & metalla, licet renitantur plurimum, calori fixo, propter
 siccitatem immodicam calcinantur: quod est recipere calo-
 rem factum: multo magis animalia quæ multo participant
 humore. Nec oportet, quod corrumpanitur formæ vel pu-
 treant: nam per assuefactionem cibi, vel aeris calidi idem
 animal concipit intemperiem calidam factam: quod eo ar-
 gumento colligitur, quia illo aere vel alimento valet, contra-
 rio egrotat. Nec ex eo sequitur perpetuitas vitæ: quoniam,
 & illæ calor cum non sit naturalis magis accelerat mortem
 quā retardat: & licet esset naturalis, sola conuincitur vi-
 tæ occasio ex parte agentis: cum tamen mors sequatur ob
 malitiam membrorum & viarum. Humida vero intempe-
 ries, licet quantitate semper possit augeri (siquidem etiam
 ossa crescunt adolescentibus, & per senectā fiunt quidā car-
 nulentiores, & sinochis laborantes) qualitate tamen humidi-
 tatis semper reddimur quoad factum intemperamentū sic-
 ciores, propter causam dictam remanentis terræ magis quā
 reliquorū trium elementorū. Fiens vero intemperies humida,

quæ magis est apparēs quā existens, perpetuo induci potest: Nam etiam lapides & metalla nimia pluuia, & humido aere non solum molliora euadunt in poris & superficie, sed etiam præ humiditate fiunt rubiginosa & cariosa: multo ergo magis animalia: id quod euidenter apparet in senibus, quorum mēbra siccescunt poris humore multo solutis: non tamen caro ipsa fiet vnquam secundum partes suas minimas ex quibus constat humidior, sed semper siccior: & multo minus solida, vt quibus magis repugnet substantifica humectatio. Causæ ergo ineuitabilis senij, & mortis sunt tres. Prima: quia cum mēbra indies sint magis sicca (quod ostensum est) & finis alitionis sit assimilatio alimenti ad membra sequitur repositum semper esse siccius: quare acceditur ad siccitatem vitæ incompatibilem. Secunda: quia defectu humidæ pinguis sustinentis innatum calorem, ita minuitur calor noster, vt reparare ne queat. Tertia: quia cum exsiccatū omne cōnieat meatibus, non est via ingredienti alimento, quare non oppositum, nec vniri valet, nec alere. Et quia tres hæ causæ potentiores sunt in solidis membris quam in carnosis, idco ethica sola difficulter curatur, siue partem occupet sine corpus totū: marasmus nullo modo. Sed quo modo consuetudo aeris, vel cibi humidæ, vel reductio ad temperiē sanguineā inducit temperiem humidā factam, si induci non potest? apparet enī ex ratione allata esse factam, quia male habet ea mutata. Dic: non pōt vere induci tēperies humidæ facta sicut nec coctum vere pōt incrudari, nec senex reiuuenescere, nec

maras.

Fol. marasmus sanari, nec biliosus mutari in sanguineum: cum
 semper omnes tales quottidie euadant facto temperamento
 sicciore: ergo non humidiores. Sed dicitur ethicus sanari, &
 biliosus reduci, & assuetus humidis humescere, id est consti-
 tui in ea conseruatione presentis humiditatis, quæ minus in
 posterum ex sicceatur, quam si non adhiberetur ea conseruatio:
 vel etiam dicuntur humescere, quia augetur in illis quantitas
 humidi alimentosi, licet semper paulo sicciore quã ante. Pri-
 ma aut species ethicæ, quia magis est frigida intemperies fa-
 cta quã siccitas (solus enim deest sanguis in exilibus vasis)
 triduo sanatur infra: quia vere nec est siccitas solidorum, nec
 carnis. De tertio: num ethica pendeat à materiali causa dic-
 cum monstret ratio dandam esse aliquando factam intempe-
 riem calidam tantum, & siccam tantum, & compositam ex vtra-
 que, non est neganda: maxime monstrante creberrimo expe-
 rimento sanatorum adhibitione contrarij intemperamenti frigidi
 humidi. Sæpe vero creditur ethica quæ ab humore pedit pro-
 pter exiguitatem febris cum duratione: quod sæpe accidit in pa-
 tientibus morbum gallicum, & interna vlcera & obstruclio-
 nes: in quibus, licet extremæ tenues sint (dicebat Ras. 12. con-
 tinentis) non est timenda purgatio, & ligni exhibitio si cre-
 ditur iuncta qualitas gallica fouens febrē, frequentissimo
 curantium experimento: cessat enim febris quæ ethica credeba-
 tur ablata causa, vel humoris, vel deleteriæ qualitatis. ¶.

97 lin. 5. profecti, le. perfecti. ¶ Fol. 97. v. li. 9. in verbo. 9. le. 10.

101 ¶ Fol. 101. lin. 19. ebullit, adde: sed præstat ad maiorem

cogni-

cognitionem causæ dictæ de calore calcis per fusæ aqua, & Fol.
 discrimine caloris quem vocant potentialem ab actuali, ex-
 plicare propositionibus quatuor quibus modis ignis in mix-
 tis duret. *Propositio prima:* ignis propter allatam causam
 de inutilitate eius, citra humiditatem ad generationē mix-
 torum, non manet in mere sicco: experimentū est in his quæ
 ardent, quorum calor confestim perit, quam primum est ex-
 hausta tota humiditas, ita vt etiamsi in ignē mittantur non
 calefant. *Secunda:* ignis actio in humidum est ebullitio,
 in siccum permixto humido combustio: nam humidum vertit
 inflatum, quod sub aqua contra naturam manere non potēs
 sursum fertur humorē eleuans: quod vocatur ebullitio: In sic-
 co vero primum humidum omne tenue dissipat, deinde etiā
 pingue immixtum terræ: quare manet sola terra passa à ca-
 lido: quod vocant cinerem, actionē vero ipsam combustionē.
Tertia: cum sit difficillima retentio ignis in hoc orbe prop-
 ter summam tenuitatem omnia permeantem, & summam
 leuitatem concuum lunæ petentem: triplex inuenta videtur
 varietas moræ illius apud nos ex parte continentis. *Prima*
est minima: quando ardet in tenuissimo humido quale est
 aër, vel aqua: repente enim euolans, quia nullo termino coer-
 cetur, dicitur extingui: cum sit magis velox motus sursum:
 conscendens autem confestim mutatur in fumum à frigore
 intēso cōtinētis. *Secūdo:* paratur maior mora per adhibitionē
 humidi nō tenuissimi, sed valde permixti cū exiguo terreo,
 remorāte cōscensum ignis: Nā cū nō euolet antequā propter
 apti-

Fol. aptitudinem passi humidi pinguis, substituatur perpetuo
 alter, & rursus alter, durat ignis perpetuo: non idem, sed
 substitutus: sicut aqua in fluuio, quandiu adest ea substitutio
 humidi pinguis. Et quia etiam humidū pingue, licet sit
 materia apta ad generationē ignis morantis, eget tñ actione
 ignis tenuari, & igniri attigere ad flāmam, vt continua sit
 duratio vnius flāmæ, oportuit ad durationē vltra copiā pin-
 guis alentis parari flāmulæ subiectū etiam pingue, sed ma-
 gis terreū, in quo coerceatur ne vagetur & discedat: sed per-
 petuo attiguam flāmæ pinguedinem tenuando & calefaciē-
 do, sibi assimilet & substituatur. Id pingue terreum ad ignis
 mansionem nonnunquā locant in medio alentis pinguis pau-
 lo tenuioris, & vocant elychnium, in omnibus luminaribus:
 ignem vero durante substitutione in medio lucentē flā-
 mam vocant. Nonnunquā e conuerso, pingue terreū cui hæ-
 ret ignis, circundat tenuius pingue alimentosum, vt in car-
 bone, lignis & membris animalium: & vocant eam ignis spe-
 ciem, prunam: cum tñ idem sit modus durationis in vtroque
 & idem inuentum de humido crassiore sustinente ignē, &
 de tenuiore alente, vtroque pingui. Vtrobique aut ignis depas-
 citur humidū pingue alimentosum: quo deficiente perit ignis,
 deficiente substituto igne: quo modo pereunt & animalia,
 & mixta, & ignis ipse tam flamma, quā pruna. Tertio:
 paratur mora igni non iam per copiam pinguis humidi, sed
 per exiguum pingue vehementissime permixtū solidissimæ
 terræ: quod apparet in lapidibus, & metallis cū calcinātur.

nam in talibus durat ignis etiam copiosus sine alimento, propter solidissimam, & copiosam terram extremam mixtionem, non concedentem separationem, vel ascensum igni coercito. Nam metalla & lapides ideo euaserunt durissima, quia exiguum pingue vehementissime vnit copiosam illorum terram. Durat autem per dies multos hoc artificio, sine alimento ignis in inferioribus, quando per artem imprimitur passo ignis in calcinatis: durat etiam per annos multos quando à natura, vt in pipere: quia vera mixtio opus est non artis, sed solius Dei & naturae. Quare ex tribus dictis varietatibus ignis ex parte passi, in prima nihil durat, quia nec substituitur alimento, nec mista terra coercetur: In secunda durat, quoadiu durat alimentum: in tertio diutius, propter terram coercetis durationem. Et in primo genere manifestissima apparet ignis combustio & euagatio in aere inflammato, & in musto bulliente: In secundo genere magis latent opera ignis, in vino cocto, & animalium membris: & tamen etiam in membris, & sanguine intra corpus appellatur actualis calor: In tertio genere maxime dilitescunt effectus ignis: ideo vocatur potentialis ignis vel calor, cum tamen ubique sit ignis, & simile effectus inducat alibi manifestiores, alibi obscuriores. Propositio quarta: ignis primi generis augetur adhibito quouis combustibili: de hoc enim genere dixit Arist. 4. meth. oia esse igni alimentum: quo modo ardente domo, ex quouis combustibili intra domum augetur ignis. In secundo genere augetur appositione humidi pinguis alimentis, & ablatione aquae extinguētis: quo modo
alimen.

alimento & per incrementa etatum crescit, calor animalibus, & sanis & febrientibus. In tertio autem genere, ignis augetur adhibitione eius quod possit separare sepultum in terreo ignem, & vnire ad manifesta opera caloris edenda. Vbi ergo minor mixtio est (qualis est in calcinatione) sola penetratio liquoris cuiusuis ad loca sepulti ignis, educit illū innatum: propterea quod ex natura, ignis siccus insilit in humidum: quo modo sartago ardens ad ignem affuso liquore, & calx affusa aqua: ideo apparent opera ignis aperta: ebullitio aquæ, & combustio manus immissæ, calce ipsa subfrigida manente: sicut cinis affusa aqua ipsa frigida manet, trāseunte igne in calidissimum lixiuū: & vinum destillatū friget, trāseūte igne in aquā ardentē. Videtur autē puluerari, calx ipsa quia in separato humido cui inexistit calor, non coherent partes terræ mutuo. Vbi autem permixtio terræ naturalis est, ideo potentior vt in pipere, non sufficit affusa aqua: maxime, quia aqua propter frigiditatem non penetrat ad loca ignis, & deest siccitas calcis ebibens humidum: quare requiritur liquor calidus, & magis adhuc accedente vi valde tractrice, qualis est arteriarum in animalibus: ideo decoctum piperis validissime excalfacit manente pipere minime calido, quia insilit ignis in decoctum penetrans propter actuale calorem: & adhuc magis apparet ignis in pipere operatio, si pulueratum linguæ imponitur, concurrente humido natiuo calido, ideo penetrante cum tractu arteriarum linguæ separante à terreo piperis tenuē omne aereum,

& adhuc magis igneum: & hoc modo ethici cibati magis Fol.
 calent, transeunte parte multa ignea membrorum adusto-
 rum & veluti calcinatorum in humidum alimentale acce-
 dens: quæ ratio in alijs febris locum non habet, licet supe-
 rius dicta de secundo genere ignis habeant. Quoniam autem
 in calce plurimus ignis comunicatur affuso liquori, inducit
 ebullitionem manifestam & durantem: in cinere vero prop-
 ter ignis exiguitatem (euolauit enim iam plurimus) comu-
 nicatus aquæ calor (quæ vt penetret calida infunditur) simul
 cum portionibus ignis efficit, vt aqua ipsa instar caustici
 vrat: non tamen momentanee ebullit, nisi affundatur ace-
 tum, maxime acre. Quod itaque calor cibatis ethicis augea-
 tur, facit vniuersalis causa dicta de alimento cocto augente
 internum ignem: facit et particularis, quod in exiguo innato
 calore ethici, augmentum ex alimento est maius, ideo
 sensibilius quam in abundantibus innato calore, siue sa-
 nis, siue ægris: facit tertio, quod membra ethici ignita
 sunt, à quibus insilit ignis in adueniens humidum cal-
 cis similitudine perfusæ Fol. 103. v. li. 7. simplici-
 ter, adde: merito enim in duobus casibus apparent vaso-
 rum loca (sicut re uera sunt) euidenter calidiora vicinis,
 & reliquo corpore. Primus: vbi non adest causa communis
 calefaciens totum corpus, qualis est copia vaporis putren-
 tis: nã ea imponit in putridis febris, vt nõ sentiatur dicta
 inæqualitas. Secundus: vbi adest causa comunis refrigerans
 totum corpus demptis vasis, quæ feruenti calore contenti
103.
Sanguis.

- Fol. sanguinis repugnant, quod apparet in letargo, & multis frigidis cerebri affectibus, in quibus refrigerato reliquo corpore à vapore frigido à cerebro prodeunte, fit manifestior excessus caloris in vasis: in ethicis vero etiam ea de causa magis calent loca vasorum, ex qua membra cibati magis quam in cibati, eo quod calor ebulliens plus imprimit quam siccus.
- 104 ¶ Fol. 104. lin. 4. calefacta, adde: nec minus si sequimur differentias februm sex, paulo ante propositas, multae ex illis compatibiles sunt, aliquae incompatibiles ut quinta & sexta. ¶
- 105 lin. 24. altero, leg. alterum. ¶ Fol. 105. lin. 24. phthisi, adde: de pulsu autem ethici difficultatem facit locus Galen. 3. de praesag. pulsuum 7. ubi agnoscit febrem diariam ex pulsu magno, celeri, frequenti subdens, ethicam ad easdem differentias ex natura sua mutare, cum tamen nulla ethica febris magna sit, imo eodem cap. ex pulsu docet agnoscere tres februm differentias in hunc modum: si adest magnitudo & vehementia iuncta veloci contractioni, putrida est, & si quidem iungitur pulsus durities cum putredine, adest inflammatio interna: si vero abest ea durities, cum inaequalitate serena putrida est citra inflammationem. Secundo: si adest in pulsu vehementia, & magnitudo citra velocitatem contractionis, diaria est: ubi vero absunt magnitudo et vehementia, ethica. In qua difficultate dic: Gal. considerato effectu caloris, in quo febris essentia sita est, pronunciaisse de ethica mutare etiam illam pulsum in tres illas differentias, verum quia calor omnis auctus necessario pulsum efficit velocem simul
cum

cum magnitudine si vis pulsifica robusta est, vel simul cum crebritate, si imbecilla, ideo primo de causis pul. tertio calori aucto peculiarem esse ait celeritatem pulsus, iunctam aliquando quidem magnitudini, aliquando crebritati. Cum ergo Ethici ob virium debilitatem, magnum non edant, merito velocitatem maxime eminere in ethica, scribit tertio de præsa. citato. Quia autem essentialis est ethica & perpetuo increscit debilitas, addit quarto de præsa. 10. accidere illis summam crebritatem, & eam inæqualitatem, per quam eadunt pulsus decurtati ex utraque parte, quos vocant circūnventes: quia apparent tangenti non solum diminuti utroque extremo, sed etiam secundum extrema inflexi. Utilissime enim secundo de causis pul. 3. secat in classes sex pulsum facultatis languentis: ut in primo ordine sit parvus languidus: in secundo decurtatus reciprocus: is est qui ad motis digitis fit minor quod est decurtari, sed manētibus adhuc digitis, collecta in se virtus redit ad magnitudinem pulsus pristinam: tertia classis est decurtati simpliciter, qui cum ex digitorum applicatione fuerit diminutus, non redit ad pristinam magnitudinem, sed conseruat quandiu digiti permanent paruitatem quam assumpserat: In quarto est intermittens: cuius debilitas in pulsando eo accedit, ut non solum decurtentur pulsus omnes, sed per interualla deficiat vnus: modo quidem per maiora, modo per minora interualla: Quinta est pulsus deficiens: in quo applicatis digitis sentitur pulsus, sed protinus ab applicatione singula pul-

fol. fationes non iam minuuntur, sed disparent, nec sentiuntur:
 postrema imbecillitas est, abolitus pulsus: ubi applicitis
 digitis, nec initio applicationis sentitur pulsatio. Cum ex-
 go procedente ethica ad summū accedit vis pulsifica im-
 becilitatis, memorat Gal. cū erasistato familiarē esse huic
 febrī pulsum decurtatum explicatum. ¶ Fol. 109. li. 1. in
 109 v. 3. li. 4. dicitur, Adde: nā rigere dicitur pars vel cor-
 pus, quod p̄ frigore moueri nō potest si sana est: in ægris
 verō rigor deductus à Greco σίγος rīgos quibusdā dicitur
 eadem immobilitas τ̄ τανος græcis tetanus, pluribus de con-
 cussione accessionum inter mittentium, quos Gal. sequitur.
 ¶ Fol. 111. li. 12. testimonio. Adde. 10. metho. 4. & 2. de causis
 synthomatū, nunquā exactum rigore validā scilicet con-
 112 cussientē fieri à crasso humore: & paulo infra dicēs. Fol. 112
 114 li. 24. in v. 1. l. 1. ¶ fol. 113. v. 1. li. 1. In margine. Cap. 3. ¶ Fol. 114
 118 v. li. 18. per cautio. l. præcautio. ¶ Fol. 118. li. 1. cauo. l. simo.
 nomine græco latino imo & græco Hispano nā sima & si-
 malla inde deducta videtur. v. li. 9. In margine. Cap. 3. li. 18
 breuis. l. breues. li. 19. in vbo. s. adde: utiliter autē adyēiūt
 Arabes, differre rigore tertianæ à cōsimilib. dupliciter. Pri-
 mo: quia in primis accessionibus vehementior est quā in po-
 steriōribus, contra quam euenit in quartana. Nec merito:
 Cum enim coctio reducat extremos humores in sanguinis
 mediocritatem, crassos tenuans, biliosos incrassans, fit vt po-
 steriores accessiones bilis, humore scilicet magis crassefcēte
 mansuetiorem rigorem asserant: in malancolia autem humo-
 re

re magis attenuato acriores. Alterum discrimē vltra dicta Galen. in quavis accessione tertianæ: rigor parum durat fere scilicet hora vna: & cum ab initio vigeat cito mitescit: ex reliquis humoribus diutius durat etiam ad horas tres, & ab exiguo initio sensim auctus tarde cessat. Videlicet, durat in crassis humoribus, quia lentor & crassities illorum, effectum rigoris prolongant: & quia tarde cōmunicatur sentientibus nervis in profundo sitis, sensim increfcit ad vigorem vsque: opposita autem in bile, faciūt vt cito vigeat, nec duret. ¶ Fol. 119. li. 14. expurgatur. Adde: Ar-
 119
 doris aut, vel inflammationis in exquisita tertiana effectus explicat. Aui. fere octo. Primus, Vigilia: citra capitis grauitatē secūdu sitis vehemēs cū labiorū siccitate & scissura. Tertius, ira, amor solitudinis, cū odio locutionis, tū ppter angustia ex adusto vapore cōtractā tū ppter capitis dolorē qui a voce exacerbatur. Vnde etiā sequitur iactatio cū inquietudine, maxime defluēte bile ad os vētriculi Quartus, sepe dolor capitis & quāq; epatis. Quintus: luctuosa suspiria cōmunicata cordi vsta fuligine. Sextus: deliriu, ascendnate sursum bilioso halitu. Septimus: alui durities ppter bilis motū sursum, & ad cutē. Octauus: vrina ignea flava. li. 22. alleuiat, l. alleuiat. v. li. 20. potuit. Adde: Cum tñ id experimē tū obuiet rationi, magnum est argumētū verā esse sentētia infra tradendā de causa periodorū in febribus. ¶ Fol. 120.
 120
 li. 6. aestatibus. l. etatib. li. 9. ruboris. l. roboris, quia scilicet min⁹ reliquis humoralibus vires debilitat et apud Auic. nā

Fol. quod. 2. cris. 3. de quartanis scribitur: hæ enim paruos & debiles tardos & raros in inuasionib⁹ adeo faciunt pulsus, sicut nulla alia dispositio: iunctim legendum est. Illæ enim omnes differētiæ simul nulli alteri febriū generi similiter insunt.

121 ¶ Fol. 21. li. 3. citate. l. citato. li. 10. frequentia, adde: non conuenit tamen quod hic habet Gal. contractionis velocitatem maximam apparere in augmento accessionis tertianæ, minusque in vigore, cum eo quod lib. 10. septimo inter signa diariæ scriptum est, quod in vigore putridarum par est contractionis celeritas cum tempore augmenti: distentio autem propter auctum iam calorem velocior: & multo minus conuenit cum eo quod apud Auic. legitur capite de tertiana, in vigore accessionis maximam esse varietatem contractionis ac dilatationis, Dic, plane ratio monstrat sicut in lignis fumigantibus copiam esse fuliginum summam per augmentum caloris: vigente autem iam calore minui fuliginum copiam ob flammam resoluentem, quod hic asserit: supra autem dixit, in statu manere parem velocitatem contractionis, vel quia in sensili percipiendo exiguum discrimen culpabile non est: vel magis, quia licet vere minuatur velocitas contractionis, ad sensum per statum non apparet illa diminutio: propterea quod solet tactus comparare contractionem distentioni, distentio autem fit velocior in vigore, ideo videtur non minui contractionis velocitatem, sed manere parem. Auic. autem videtur intelligere inæqualitatem collectiuam pulsus, quæ aliquando propter insignem feruorem status augetur per vigorem.